

JOÃO BE DEUS O'GUBAPUKIAPTUP

¹ Deus apẽn gaxñ ma juy je'bapuk iap o'guwẽn Jesus Cristo be ixe be iboap muwẽn âm je-buywatwat'ukat pe—João be. Deus a'õbi Jesus Cristo iboap o'gubapuk João be cexey jo'iat pe. Ibocewi jekawẽn tojotjot'ukat o'guju João kay. Kabi bewiat o'guju cekay. O'guju imukûyjo am apẽnape cexey jo'ian ixe be warara'acayû mukûyjo am iboam. ² Deus jekawẽn o'guwẽn ixe João be. Jesus Cristo kawẽn icẽmat o'guwẽn cebe. João soat o'jojojoiap o'guwẽnuwẽn, soat o'ya'ijojojoiap tak o'guwẽnuwẽn. Iboap ekawẽn ibararak opop ijudup pe. ³ Ijudup coco'ukayû icokcok je'e. Apẽn gaxñ ma je'bapukiaptup peat ekawẽn a'ijojo'ukayû dak icokcok je'e. Ijudup peat ekawẽn kay kûyjobicayû dak icokcok je'e. Gaxñ ma je'bapuk apẽn ibararak ijudup pe iap tağ.

⁴ Õn João. Õn ijudup mubarararağ Ásia eipi watwat peaptum—7 beatka watwat peaptum—Jesus kay itabucayû beaptum.

— Bay, xipan cuy ebekitkiyû ejukuk — i õn e'em cebe. — Ebekitkiyû ağuymubabibin cuy eğuy — i õn e'em cebe. Ixe Deus itait ǵasû. Kuyje dak itait osunuy. Gaxñ ma jeedot ǵuto wuykay. 7 be omuy ibiōgbuk Deus abikbikap topabe. Ixeyû juy xipan jeykuk. Eyaǵuymubabibin cuy jeedop ip. ⁵⁻⁶ Jesus Cristo dak xipan jeykuk. Ixe eyaǵuymubabibin cuy

jeenuy. Ixe soat em icēmān e'em. Ixe koam o'jetait je'ūap tomukadi. Ixe Jesus Cristo ya'ōbuyxi soat ka kukat a'ōbuyxiap podi ma.

Ixe xe wuyukpin cīcā. Korosa be o'jedoyekererer. Oe'ū ikērēat uk am wuywebewi.

— Paīyū buxim Deus peam epeyekapikpik—webay beam — i juk adi o'e wuywebe.

Ixe soat em ma soat ipi juayū kukan jeenuy. Imēnpuye:

— Ka'ūmgu omuy ejo'iat idipat — i juy acece ixe Jesus Cristo be soat em ma. — Ka'ūma ma ejo'iat omuy ya'ōbacaat — i dak cuy acece cebe.

Imēn cuy acece soat em ma.

⁷ Aḡ cuy epesop. Kabikerereat taḡ ixe Jesus omuyku. Soat ma ixe jojo. O'ya'ōxamutok'iayū dak ixe jojo ma. Soat tiwatwat jeetōtōn ixe dobuxik puje. Jeetōtōn ip jeğuyucūğap pibun. Imēn ma juy jeedop ip. Imēn je'e.

⁸ — Soat ka'ūm pima ñon kuy kake — i'e'em wuykukukat Deus. — Soat i'ūm puje dak ñon pit kake. Ka'ūma kake bimaat ñon. Soat'ūm pimaat tak ñon ma — i'e'em wuykukukat Deus.

Ixe Deus soat podi ma ya'ōbaca. Itait ğasū. Kuyje dak itait osunuy. Gaxīn ma jeedot ğuto wuykay.

⁹ Ñon Joāo—eywaǵo. Eybuxim ñon tak Jesus eju mügi jekukum. Eybuxim ñon tak ipiat'ajojom. Ñon tak soat kukukan oğuuy Jesus eju ixe soat kukukan pima. Ñon tak eybuxim wukpiceğē gu wetabucap kuǵ. Tip'aweroro be juk adi oğuuy. Patmos i osunuy tip'aweroro butet. Iboce ip omuju

Deus ekawēn cuk adi oğuwēnuwēn puye—Jesus ekawēn cuk adi oğuwēnuwēn puye—kawēn icēmat. ¹⁰ Muto'o bima wukpiwan ġu juk adi ocewaġuy—wuyukukat ekabia be. Deus biōgbuk cuk adi waġuyda. Ya'ōberenat'a'ō oya'ījojo onōğpikadiwi jededem—parasuy jo'iat'a'ō.

¹¹ — Gaxīn ma ejojojoiaptup cuy etupmubararak — io'e owebe parasuy jo'iat'a'ō. — Ibodup cuy etupmuju Jesus kay itabucayū beaptum—7 beat ka watwat peaptum — i juk o'e owebe. — Etupmuju juy Ásia eipi watwat peaptum—Éfeso ka watwat peaptum, Esmirna ka watwat peaptum tak, Pérgamo ka watwat peaptum tak, Tiatira ka watwat peaptum tak, Sardes ka watwat peaptum tak, Filadélfia ka watwat peaptum tak, Laodicéia ka watwat peaptum tak — i juk o'e owebe.

¹² Korepēn'i oce abu paxi kawēnwēn oweju iam. 7 be lamparina'a mūn ojojojo—ouro mugēğē.

¹³ Cepidase ip ijodiat co'iat cūğ'i osunuy. Je-say kuğ osunuy iberenat kuğ. Ouro mugēğēbu kuğ osunuy jekümpı dağ. ¹⁴ Yaoparut o'yanuy lā buxim—kabidiğpu buxim—aopaopu buxim. Itasop o'sutanuy daxae buxim. ¹⁵ Suisopsep o'suinuy bronze buxim—icaat puxim—daxa be o'jeieerotiat puxim—o'ğusopsupiat puxim. Ixe a'ō ya'ōboğ osunuy ti'acap'a'ō buxim. Jororoh. Cororoğiat puxim. ¹⁶ Kasopta kuğ osunuy jeba'at kadi—7 beata kuğ. Ibi bewi jekawēn cēmcēm osunuy. Payao buxim osodop cekawēn—xepxep kadi ma tūybibiat puxim. Topasop o'topanuy kaxi-cuğat kaxi jo'i.

¹⁷ Ixe dobuxik puje o'at cewap ce'ūat puxim. I'at

puje o'jewebumõg wabi jeje iba'at kadi.

— Epararam ūgu juy egypt — io'e owebe. — Ka'ūma kake bimaat õn. Soat i'ūm puje dak õn acā ocepoyat — io'e owebe. ¹⁸ — Soat em ma õn wetabēg. Kuy juk adi we'ū ojop. Gasū bit ocetait waram. Waram pit oje'ū ūgu. Wa'ōbi ma ijodiacat je'ū'ūm. Wa'ōbi ma ce'ū'ūayū dopdopap pe jeedop ip — io'e owebe. ¹⁹ — Gaxīn ma ejojojoiaptup cuy etupmubararak, ̄gasū jebapukpug ewebe iaptup tak, ̄guyjom je'bapuk ewebe iaptup tak — io'e owebe. ²⁰ — Kasopta kuğ õn oba'at kadi—7 beata — io'e owebe. — Lamparina mūn tak 7 be opop. Iboap ejojojo kuy — io'e owebe. — Apēgap ibo iam pit etaybit ūgu. Iboam pit õn jemutaybin — io'e owebe. — Lamparina mūn Jesus kay itabucayū buxim—7 beatka watwat puxim—Deus ekawēn tojotjot'ukayū buxim — io'e.

Imēn onõgpikadiat o'jekawēn owebe—Jesus o'jekawēn owebe.

2

¹ — Cartadup cuy etupmubararak Éfeso ka watwat kukukat awēwēaptum—Jesus kay itabucayū kukukat awēwēaptum — io'e owebe onõgpikadiat.

Õn ma kasopta kuğ oba'at kadi. 7 beata kuğ õn. Lamparina'a mūn pidase õn cūgcūğ—7 beayū pidase—ouro muğēğeyū pidase. Jeyawē õn.

² Wetaybit cūğ ma juk adi epeku kuku iam. Wetaybit cuk adi epeyekapikpik cīcā iam. Eyetaxi dak cuk adi epesop ipiat'ajojom. Xipat'ūmayū kay ūgu jījā dak eyju. Jewexe Jesus emumujūyū dak cuk adi epesubuyxijojo—“Jesus a'ōbi oceju kawēn idipat muwēnuwēn eywebe” i napa ma

e'e'ukayū. Eyetaybit napa ma e'em ip iam. ³ Itabut'ūmayū juk adi ipiat o'supi'ajojoat eywebe, eyetabut okay buye. Eyetaxi bit epesop ipiat'ajojom. Eybu'u ġu juk adi epesop eyetabut am okay. ⁴ Imēnpit soat ġu eyekukuap xipat oxe. Koap pima okukpin cīcā oğuy eyxe. Gasū bit ka'ūma. Okukpinsū ma eyxe ġasū bit. Imēn xipat ġu. ⁵ Gebum cuy epesop apēn koap pima okukpin cīcā eyju okuk iap kay—apēn ġasū bit eyju okukpin ġu iap kay dak. Warēmtağ ma okukap cuy epeyepere. Waram ġuto okukpin cīcā juy epesop okuğ. Eywebe warēmtağ ma okukap epere'ūm pima bit, ñon ma ojot eykay. Apēn wuyju lamparina'a mūn muwedewedem wara'at muy ām tūyap pe iap puxim eyju ġu webekitkiyūm epesop. Jeymuwedewede ñon. Warara'acayū ma ojomuy webekitkiyūm eydieğ. ⁶ Obuxim eyju dak Nicolai a'ōkayayū ekawēn kay'ūm cīcā. Iboap xipat oxe.

⁷ Deus biōgbuk imēn Jesus a'ōkayayū awēwēm. Eye-taybin pin eyawēwē ām pima, eya'ōpicūgcūğ cuy epesop.

Imēn ma ñon Éfeso ka watwat kukukat awēwēm – i juk o'e owebe onōğpikadiat—Jesus. – Owebe yawēwēaptup cuy etupmubararak ixe beaptum – i juk o'e owebe.

⁸ — Cartadup cuy etupmubararak Esmirna ka watwat kukukat awēwēaptum—Jesus kay itabucayū kukukat awēwēaptum – i juk o'e owebe Jesus.

Ka'ūmğu bimaat ñon. Soat i'ūm puje dak ñon ma oğuy. Kuy juk ade we'ū ojop. Gasū bit ocetait waram. Jeyawē ñon. ⁹ Wetaybit eyju ipiat'ajojom iam. Wetaybit eydadaybot iam tak.

Deus xe bit soat kuğ eyju. Jewexe Judeuyū eymuymuy. “Judeuyū oceju—Deus ebekitkiyū” i napa ma e'em ip. Satanás a'õ kayayū ixeyū bit. ¹⁰ Eypararam ģu epesop ipiat'ajoap puxim. Ibiõgbuk kẽrēayū kukukat ipiat supi'ajojoat eywebe eyetabucap puyxijom. Ixe a'õ kayayū warẽmtağ ma jeymuõm daomūnmūnap'a be. Inaka ibun ģu ipiat epesupi'ajojo—10 kabia ma. Wa'õ dağ cuy epeku soat em. Eye'ū buje dak, wa'õ dağ cuy epeku. Wa'õ dağ eyeku buje, soat em epesop oxe eyetait. Soat em eyetait oxe iap idip cīcā ipi kukukat a dagat puxim—coroa buxim. ¹¹ Deus biõgbuk imēn Jesus a'õ kayayū kukukat awẽwẽm. Eyetaybin pin eyawẽwẽam pima, eye'ōpicūğcūğ cuy epesop.

Wa'õ kay jījāayū bit waram je'ū ģu. Waram warara'acayū e'ū buje, je'ū ģu ip.

Imēn ma õn Esmirna ka watwat kukukat awẽwẽm — i juk o'e owebe onõğpikadiwiat—Jesus. — Owebe yawẽwẽaptup cuy etupmubararak ixe beaptum — i juk o'e owebe.

¹² — Cartadup cuy etupmubararak Pérgamo ka watwat kukukat awẽwẽaptum—Jesus kay itabucayū kukukat awẽwẽaptum — i juk o'e owebe onõğpikadiwiat—Jesus.

Õn ma payao kuğ—xepxep kadi tūybibiat kuğ. Jeyawẽ õn. ¹³ Wetaybit poce eyju dopdom iam. Satanás a'õ kayayū parakpe eyju. Wa'õ kay acā eyju bit kũyjobit. Itakomaayū Antipas o'yaoka eyka be—Satanás a'õ kayayū dopdopap ka be. Ixe Antipas cedağ ma juk adi omuwẽnuwẽn. Eyju bit cuk adi eybu'u ģu epesop eyetabut am okay ixe a'ğu ip o'yaoka

ma. ¹⁴ Imēnpit soat ġu eyekukuap xipat oxe. Pūgpūğ ey'in Balaão emumutaybitbinap tağ jekukum. Ixe Balaão o'jekawēn Balaque be. "Warēmtağ cuy Israel naxeğebitbit eğutaybin ixeyū be ikērēat muğē ãm," io'e Balaăp Balaque be. Imēnpuye "Xipat eywebe deusbaroyū wap iēnmōğ'ibitēn o am," i napa ma o'e cebe ip. "Xipat eywebe warara'acat tayxi eju jepo am—warara'acat itop eju dak," i napa ma o'e cebe ip. ¹⁵ Ixe buxim pūgpūğ ey'in Nicolai a'õ kayayū emumutaybitbinap tağ jekukum, warēmtağ ma'ğu ip imutaybitbin. ¹⁶ Ikērēat mujurūgrūğap cuy epeyepere. Cepere'üm pima bit, ġaxīn ma ojot eykay ipiat'ajoan eywebe. Ixeyū eju nopağōğōm oce—warēmtağ imutaybitbinayū eju. Yaokakam ip oce wekawēn—payao buximan—xepxep kadi tūyan.

¹⁷ Deus biōgbuk imēn Jesus kay itabucayū kukukat awēwēm. Eyetaybit pin eyawēwēäm pima, eya'ōpicūğcūğ cuy epesop.

Wa'õ kay jījāayū be manada otaüm ixatam ip tamunēm'ibita. Karatūğ'a buximat'a dak oyaüm soat pe ixeyū be yarucat'a—yadeiboğat'a. İbutet iiusat ibararak opop iğ'o be. Ka'üma ma itaybit ixe buten. Yabuat acā itaybit je'e ixe buten.

Imēn ma õn Pérgamo ka watwat kukukat awēwēm — io'e Jesus owebe—onōğpikadiwiyat. — Owebe yawēwēaptup cuy etupmubararak ixe beaptum — i juk o'e owebe.

¹⁸ — Cartadup cuy etupmubararak Tiatira ka watwat kukukat awēwēaptum—Jesus kay itabucayū kukukat awēwēaptum — i juk o'e onōğpikadiwiyat owebe—Jesus.

Deus ipot õn. Wetasop daxae buxim. Wui suisopsep bronze buxim—o'gusopsep ip iat puxim. Jeyawē õn. ¹⁹ Wetaybit cūğ ma eyju jekukum iam. Deus ikukpin cīcā eyxe. Eyetabut cīcā ixe kay. Kapikpiğ eyju. Eyetaxi dak ipiat'ajojom ma'gu. Koap pimaap podi ma gasū dak eyju xipacat mujurūgrūğ. ²⁰ Imēnpit soat ġu eyekukuap xipat oxe. Jezabel warēmtağ ma obuywatwat'ukayū mutaybitbin. E iekērēat tağ webekitkit muykukum. Ixe napa ma e'em "Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat õn," i. Webekitkit muğuykukukum ixe ayacat. "Xipat eywebe warara'acat tayxi eju jepo am, warara'acat itop eju dak," i napa ma e'em cebe ip. "Xipat eywebe deusbaroyū wap iēnmōğ'ibitēn o am," i napa ma e'em cebe ip. Eyju bit epeğujēm ġu eyxewi. Āğ jeenuy jekpiwan. ²¹ Ibun ma ipiat osupi'ajoat ġu cebe. Tüybe gasū paxi ikērēat mujurūgrūğap jepere iān oce. Ixe bit ibu'u jeperem. ²² Imēneju ixe ayacat õn ma ojoxik kama jo'iat pe. Ijoce ipiat supi'ajojo jījā ceweju o'jepo'iyū dak. Ixeyū be ikērēat mujurūgrūğap epere'üm pima, ipiat'ajojom cīcā jeedop ip. ²³ I'iyū dak oyaokaka—ya'ōkayayū. Ixeyū aoka buje, Jesus a'ōkayayū itaybit je'e Deus itaybti apēn ijodiacat jewağuyguy iam. Apēn ip ibikuy iam tak itaybit je'e ip. Apēn ijodi bima juk adi oekuku ip iaptei bit õn ma oteida soat pe.

²⁴ Warara'acat'in ey'in pit warēmtağ ma eymutaybitbin'ukayū a'ōkayayū kay ġu juk adi epe-sop—Tiratira ka watwat'in. Satanás pabi kuğ ġu buk eyju. Ixe babi kukayū soat

gu Satanás babim itaybit. Eyju bit eybu'u ixe babi kuk am. ²⁵ Wajëmap wiwim pima kuy eyetaybicap ekawēn tağ cuy epeku. Wara'at ekawēn gu bit oğuwēn eywebe iboap ekawēn tağ eyeku am. ²⁶⁻²⁸ “En ma soat ka watwat kukukan cuy ece,” i juk o'e webay owebe. “Eyju soat ka watwat kukayüm epesop oweju,” i oce wa'ō kay jījāayü be. Ya'ōca ip jeedop ixeyü kukukan yopcaat'ip kukat puxim. Pipim'üm kūyjobit'ümayü a'ōbacaap gu'üm ip itīg'a kakaap puxim. “Eyju ma soat ka watwat kukukayüm cuy epesop oweju,” i oce wa'ō kay jījāayü be—amap kabia wiwim pima wa'ō dağ jekuku'ukayü be. Kabiada dak otaüm cebe ip—kasopta—wa'ō kay jījāayü be. ²⁹ Deus biōgbuk imēn Jesus a'ō kayayü awēwēm. Eyetaybin pin yawēwēam pima, eya'ōpicūgcüg cuy epesop.

Imēn ma ñn Tiatira ka watwat kukukat awēwēm – io'e onōgpikadiwiat owebe—Jesus. — Iboaptup cuy etupmubararak ixe awēwēaptum – i juk o'e owebe.

3

¹ Cartadup cuy etupmubararak Sardes ka watwat kukukat peaptum—Jesus kay itabucayü kukukat peaptum – i juk o'e owebe onōgpikadiwiat—Jesus.

Ñn ma Deus biōgbuk kuğ—7 beayü kuğ. Kasopta kuğ tak ñn—7 beata kuğ. Jeyawē ñn. Ñn wetaybit warēmtağ ma eyju jekukum iam. Adeayü napa ma e'em “Sardes ka watwat itabut cīcā Jesus

kay,” i. Ön pit wetaybit eyetabutsū ma cekay iam. Ce'ūat puxim eyju cexe. ² Ce'ūat puxim ġu juy epesop. Eyetabun cuy epesop cekay kuyjeap puxim. Eyağusyan cuy epeku. Eybu'um ġu juy epesop cekawēn tağ eyeku am. Soat ġu bit xipat Deus xe apēn cuk adi epekukuiap. Wetaybit iboam. ³ Gebum cuy epesop kuy eyetaybicap kay, kuy epeya'ijojoiap kay dak. Kawēn icēmat cuk adi epeya'ijojo. Gebum cuy epesop iboap ekawēn kay. Kūyjobin cuy epesop iboap ekawēn kay. Ikērēat mujurūgrūgap pit cuy epeyepere. Ixecat puxim eyju. Eyju aġ'um pima ojot eykay. Ibukurukat puxim ojot eykay. Eyetaybit ġu epe'e puju paxi oajēm iam. ⁴ Pūgpūg pit ey'in ikērēat o'jukuk ġu Sardes ka watwat'in. Ixeyū bit yağuyisuayū. Cesay isuayū buxim ip. Ixeyū ma oweju ma jeku jesay irucat kuğ—iisuat kuğ, “Cedag ip oxe” i'e'em Deus cebe ip puye. ⁵ Wa'ō kay jījāyū jesay irucat kuğ jeku. Ixeyū butet oju'uk ġu soat em itait jeedop ip Deus xe iaptup pewi. Soat em ibararak jeedop ixeyū butet iğodup pe. “Teyūku webekitkit,” i oce webay be, ixe ekawēn tojotjot'ukayū be dak.

- ⁶ Deus biōgbuk imēn Jesus a'ō kayayū awēwēm. Eyetaybin pin yawēwēām pima, eya'ōpicūğcūğ cuy epesop.

Imēn ma ön Sardes ka watwat kukukat awēwēm – io'e onōgpikadiwiat owebe—Jesus. — Iboaptup cuy etupmubararak ixe awēwēaptum – i juk o'e owebe.

- ⁷ — Cartadup cuy etupmubararak Filadélfia ka watwat kukukat awēwēaptum—Jesus kay itabucayū kukukat awēwēaptum – i juk o'e owebe.

Õn pit ikẽrẽat kuã gu. Õn soat em icẽmãñ e'em. Chave kuã õn—Davi bubun osunuyiat kuã. Iju chavem owebe tomudip puje, kuka ip o'tomudip'uk gu. Owebe tomudip'uk puje dak, kuka ip o'tomudip gu. Jeyawẽ õn. ⁸ Wetaybit apẽn eyju jekukum iam. Eyaõbacal'um'um ma. Owebe eymutaybitbinap taã pit cuk adi epeku. Soat em epesop kũyjobit wa'õ kay. Õn xintabi o'gukoce eywap. Soat pe bit tomudip pa'ore. Owebe acã tomudip put. ⁹ Eya'õpicuãcüg cuy epesop wa'õ kay. Satanás a'õ kayayã napa ma e'em "Judeuyã oceju—Deus ebekitkit," i. Napa ma e'em ip. Wa'obi ip jẽg'aecõõcõg eywap. Itaybit je'e ip eykukpin cõcã oxe iam. ¹⁰ "Eyukpicegẽgẽm gu juy epesop okay eyetabucap kuã ipiat'ajojom ma'gu eyju," i juk oce eywebe. Eyukpicegẽgẽm gu okay juk adi epesop. Imẽnpuye ipiat osupi'ajoat soat ipi daãgacat pe ixeyã etabucap puxijom. Eyju bit õn jeydaxijo ixeyã ipiatpi'ajojom pima. ¹¹ Gaxãn ma oajẽm eykay. Xipat cõcãat kuã eyju—wa'õ kay jijãaptei kuã. Iboap cuy epeãuxipan cõcã warara'acat pe tujupa'umap puxim. ¹² Wa'õ kay jijãayã a'õmucanucan cuy oguy. Deus eju kawẽnwẽnap'a beat'ip puxim jeedop ip—warara'acat'ip muycemucemap'ip puxim. Waram pit jejẽm gu ip Deus xewi. Deus putet osubutetmubararak cebe, Deus ka butet tak. Jerusalém i ika butet—ika isuatka butet. Iboka sukakop Deus xewi. Obutet iisuat tak osubutetmubararak cebe.

¹³ Deus biõgbuk imẽn Jesus a'õ kayayã awẽwẽm. Eyetaybit pin yawẽwẽam pima,

eya'õpicūğcūğ cuy epesop.

Imēn ñon Filadélfia ka watwat kukukat awēwēm. Owebe yawēwēaptup cuy etupmubararak cebeaptum — i juk o'e onōğpikadiwiyat owebe—Jesus o'e owebe.

14 — Cartadup cuy etupmubararak Laodicéia ka watwat kukukat awēwēaptum—Jesus kay itabucayū kukukat awēwēaptum — i juk o'e owebe onōğpikadiwiyat—Jesus.

“Imēn cuy jeenuy” i ñon e'em. Imēnpuye “Amém” i obutet. Soat em wa'õ dağ ñon e'em. Soat em icēmān ñon e'em. Deus pe soat muğëap awap kuy juk kake oğuy. Jeyawē ñon. **15-16** Wetaybit warēmtağ cīcā eyju jekukum iam. Taxipat puxim ġu eyju—icukat puxim ġu dak. Taxiptoktokat puxim eyju, icukğūğūnat puxim tak. Okukpin ġu eyju okuğ. Warēmtağ ġu dak eyju okuğ. Xipat ma kuka juk o'e warēmtağ okuğ pima, ikukpin okuğ pima dak. Imēnpit okukpin ġu eyju okuğ. Imēnpuye ġaxñ ma ipiat osupi'ajoat eywebe, iko'ōmat o buje jedadacap puxim. **17** “Soat kuğ oceju bit,” i te'e ma eyju e'em. “Ocebubut ade oceju bit,” i te'e ma eyju e'em, “Xipat cīcā oceju,” i dak, “Soat kake ocexe,” i'e'em eyju te'e ma. Eyetaybit ġu eyju tadaybocat puxim iam. Iokokat puxim eyju—iğēmat puxim—ibisōat puxim. Tadaybocat puxim eyju, toti'ūmat puxim tak. Ita'ūmat puxim tak eyju. **18** Ñon pit jeyawē. Ouro juy epejat oxewi—iwekoykey'ūmat. Iboap kuğ pima icēmān ibubut adeayüm epe'e. Eyesay irucat tak cuy epejat oxewi eywebe imuõm ām eyesay'ūmap puxim, eysūsūnap puxim. Posüğ tak

cuy epejat oxewi itapiatkayat eyeta be imõg ãm xipan eyeccoat am. ¹⁹ Oxe ikukpinayũ bit oãukorẽm cedaã'um jekukum pima. Ipiat os-upi'ajoat cebe ip waram ãuto cûg ma ceku am ip. Imẽnpuye juy wa'õ kay epe'e waram. Ikẽrẽat mujurãgrãgap cuy epeyepere. ²⁰ Ya'õpicûgcûg cuy epesop wa'õ kay. Taãtagtag'i ãn e'em xãntabi be. Wã'ijojoat pe tomudip'uk puje, oõm tuk'a be. Jekõnkõn'uk oãguy ixe eju. Ixe dak jekõnkõn'uk jeenuy oweju. ²¹ "Epabik cuy oxe—wabikbikap pe" i oce wa'õ kay jijãayã be. Ixeyã buxim ãn tak cuk adi oãguy webay a'õ kay kûyjobit. Imẽnpuye ãgasã ãn xik'i webay xe—yabikbikap pe.

²² Deus biõgbuk imẽn Jesus a'õ kayayã awẽwẽm. Eyetaybin pin yawẽwẽam pima, xipan cuy epeya'õpicûg.

Imẽn ãn Laodicéia ka watwat kukukat awẽwẽm. Owebe yawẽwẽaptup cuy etupmubararak cebeaptum — i juk o'e onõgpikadiwiat owebe—Jesus o'e owebe.

4

¹ Gebuje wara'at ma ojojojo wexey jo'iat. Kabi beat exãntabi ojojojo ikoce. Waram parasuy jo'iat a'õ oya'ijojo—kuy oya'ijojoiat'a'õ ma. Waram ãuto o'jekawẽn owebe.

— Eceu juy ijoce — io'e owebe. — Apẽn ãguyjom jebapuk iap oãubapuk ewebe etaybit am — io'e owebe.

² Deus biõgbuk waãguyda ãebuje bit. Iboce yabikbikap osunuy—idip cãcãat kabi be. Pãg xik'i osunuy cebe. ³ Ixe dopa topasopsep o'topanuy wita'a buxim—yadip cãcãat'a buxim—jaspe'a

buxim, sardônio'a buxim tak. Ixe abikbikap akokoreren konopsanobu o'jebueku. Ibusopsep o'jebueku esmeralda'a buxim. ⁴ Idip cīcāat akokoreren warara'acat abikbikap osodop 24 be. Ya'õbuyxiayũ osodop ixeyü jeje kaxikxik'i—24 beat ceje. Jesay irucat kuğayü osodop ip. Ouro muğẽgẽ kuğ tak ip osodop jabi jeje—idip cīcāat kuğ. ⁵ Yabikbikap pewi xiririkiat cēmcēm'uk osunuy, tūmün'a'õ dak, poroğiat tak. Wexiktak puximat tak osunuy yabikbikap wap isopat, 7 be. Ixeyü jojom pima wuyju gebum Deus biõgbuk kay—7 beayü kay. ⁶ Iodi buximati o'tinuy yabikbikap wap—vidro muğẽgẽ. Tixiriruk o'tinuy cristal'a buxim.

Ebadipdip tak osodop ip itabẽgayü yabikbikap akokoreren—idip cīcāat akokoreren. Soat kadi osodop ip. Ita'ade osodop ip. Soat kadi osodop ita ip—cewap, yakpidakadi. ⁷ Pūğ ixeyü'in leão buxim osunuy. Wara'at ixeyü'in biopak puxim osunuy—ağokatkat yobogat puxim. Wara'at ixeyü'inat topa ağokatkat topa buxim o'topanuy. Wara'at ixeyü'in dace buxim osunuy—pupumat puxim. ⁸ Soat ip ceğebabe osodop. 6 be o'ceğebadop ip. Soat tağ itate ip osodop—badi, kacûğkadi dak. Soat em ip jebibododon. Ixima dag tak ibu'u em ğu ip jebibododon, kabiam tak. Imẽn ip ibibodo:

Wuykukukat Deus soat podi ma ya'õbaca, i'e'em ip jebibododon. Soat tağ iisu, i. Soat tağ iisu, i. Soat tağ iisu, i jebibododon ip. Ipi ka'üm pima itait osunuy, i. Gaxĩ dak itait, i. Gaxĩn ma jeedot waram wuykay, i.

Imẽn ip ibibodo.

⁹ — Ën pit soat podi ma edip — i'e'em ip Deus pe jebibododon ebadipdip itabë̄gayü. — Ën pit soat podi ma a'õbuyxi — i dak e'em ip jebibododon. — Ën pit soat podi ma xipan ocekuğ — i dak e'em ip jebibododon.

Yabikbikap cejeat peam cebibododon ip puje soat em itabë̄gat peam, ¹⁰ 24 beayü aypapayü piğ'i at'an ip cewap—yabikbikap cejeat wap.

— Ën pit soat podi ma xipat — i'e'em ip cebe. Jabi jejeat mõgmõğ ip yabikbikap cejeat wap—idip cïcäat—ouro muğë̄gë. Imõgmõğ ip cewap “Ën acä ocekukukat” i'e am cebe.

¹¹ Imën ip jebibododon cebe:

Ën acä soat kukukat, i. Ën acä Deusat, i. Ën cuk soat eğuğë, i. Soat kake a'õbin ma, i. Ën ipi juacat mutaicin, i. Ën soat podi ma edipap kuğ, i. Soat podi ma a'õbuyxi, i. Ën acä soat podi ma a'õbacaap kuğ, i.

Imën ip jebibododon cebe—yabikbikap cejeat pe.

5

¹ Gebuje taperadup otupcoco tup'amũnmñnatup. Yabikbikap cejeat pui beatup otupcoco—iba'at kadiat pui beatup. Tupararak o'tuptop xepxep kadi ma. Tupmuymǖgmǖgap osodop serabu jo'ian. 7 em o'tupmuymǖgmǖg ip. ² Deus ekawën tojotjot'ukat tak ojojojo ya'õbacaat.

— Abu itaybit tupmuywut am? Ka'ũma ma — io'e ixé ya'õberen.

³ Imënpit itaybicat ka'ũmgu osunuy. Kabi be ka'ũmgu. Ipi ju dak ka'ũmgu. Ipi diotpe dak ka'ũmgu. Ka'ũma ma itaybit tupmuywut am tup

co am. ⁴ Otōn cīcā ka'ūm̄gu buye itaybicat tupmuywut am tup co am. ⁵ Imēnpuye aypaat o'e owebe:

— Wa ġu! Ak'i juy ece. Judá diwat pe iba'ore ġu tupmuywut am — io'e. — Ixe acā itaybit tupmuywut am. Ixe be ma tup co but — io'e. — 7 beat imuywut put ixe be — io'e owebe. — Ixe leāo buxim ya'ōca. Ya'ōbuyxi jījā ixe Davi naxegebit — io'e owebe.

⁶ Gebuje mēmē ojojojo—ovelha. Cūğ'i osunuy yabikbikap pidase. Ebadipdip itabēğayū ixe akokoreren osodop ya'ōbuyxiayū dak. Kuy bima ce'ū osunuyiat puxim osunuy. 7 be osodop yakanasūyū. Ita dak 7 be ma o'sutanuy. 7 be itateat puxim Deus biōğbuk—soat ka kay imujumayū. ⁷ Mēmē o'ju yabikbikap cejat topabe. Ibodup o'tupu ibui bewi iba'at kadiatup. ⁸ Tupu buje ebadipdip itabēğayū piğ'i o'at ipi ju mēmē wap. Ya'ōbuyxiayū dak piğ'i o'at ip cewap ya'ōbuyxi jījā cexe ip puye. Soat ip harpa'a kuğ osodop yamuyde am. Wa'e buximat kuğ tak ip osodop—ouro muğēğē kuğ. Topapūn osodop tide'okuatim. Deus ebekitkit kawēnwēn ceweju iap tide'okuati buxim. ⁹ Pibodo iisuan o'jebibododon ip. Imēn ibibodo ip:

Kuy juk e'ū eğuy, i. Pūğ ġu juk etaxijo e'ūap puye soat tiwatwayū'in, soat a'ōm kawēnwēn'ukayū'in tak, soat iwarururuayū'in tak, soat kaka dağayū'in tak, i. Imēnpuye etaybit tupu am, i. Etaybit tupmuywut am tak, i. ¹⁰ A'ōbi ma soat eipi juayū kukukayūm jeedop ip Deus eju, i. Pañū buxim kapikpiğ jeedop ip Deus peam—ocekukukat peam, i.

Imēn ip ibibodo.

11 Waram ǵuto oceak. Deus ekawẽn tojotjot'ukayū oya'ijojo. De'at ǵu ip osodop—kiiiii iān. Imuweğūn pa'ore osodop io. Ade jījā ma ip. Kacūğcūğ'i ip osodop yabibikap akokoreren. Ebadipdip itabēğayū akokoreren tak, ya'ōbuyxiayū akokoreren tak. **12** Ya'ōberen o'jebibododon ip. Imēn ibibodo ip:

Ovelha buxim oe'ūiat soat podi ma jedipap kuğ, i. Soat podi ma ja'ōbacaap kuğ, i. Soat podi ma xipacap kuğ, i. Soat podi ma jetaybitbicap kuğ, i. Soat podi ma ja'ōcaap kuğ, i. Soat podi ma ja'ōbuyxiap kuğ, i. Soat podi ma jedipap kuğ, i. Soat kayap podi ma ocecokcok Cekay, io'e ip jebibodo be.

Imēn ibibodo ip.

13 Soat ma ip jebibododon o'e ǵebuje bit wa'ōpiju—kabi beacayū, ipi juacayū dak, ipi diotpeacayū dak, tiboğ cīcāti dağacayū dak—soat kakeayū. Imēn ibibodo ip:

Soat podi ma ēn pit xipat, i. Soat podi ma ēn pit a'ōbuyxi, i. Soat podi ma ēn pit edip, i. Soat podi ma ēn pit a'ōbaca, i. Imēn cuy acece ewebe soat em, i. Soat em tak wuybu'um ǵu acesop imēn i'e am ewebe, io'e ip jebibodo be xik'i yabibikap peat pe—mēmē—ovelha buxim oe'ūiat pe.

14— Imēn cuy ace — i o'jede ebadipdip itabēğayū. Ya'ōbuyxiayū dak piğ'i o'at'at ip topabe—aypapayū. Piğ'i o'at'at ip “Soat podi ma ēn xipat” i'e am cebe.

6

1 Mēmē tupmuymūğmūğap o'ğuywut wetabutpe. Koapat o'ğuywut. 7 be osodop ip

tupmuymūğmūğap.

— Ejot cuy — io'e ya'õberen ebadipdipayū'in—itabẽğayū'in.

Nobano a'õ buxim o'ya'õnuy ya'õpuruğ.

² Waram ǵuto oceak. Cavaro ojojojo irucat. Yakpi jejeat daruk kuğ oeku. Ixe xeat ouro muğeğe o'jomõğ ya be—ipi kukukat abeat—idip cīcāat. O'jēm soat a'õbacaap mu'ũmu'ũm. Soat a'õbacaap mu'ũm ãm o'jēm.

³ Gebuje mēmē wara'at o'guywut tupmuymūğmūğap. Xepxep o'guywut kuy.

— Ejot cuy — io'e wara'at itabẽğayū'in ebadipdipayū'in.

⁴ Wara'at osodot cavaro ipakpukat. Ixe xeat ja'õbacap o'gûm yakpi jejeat pe.

— A'õbi nopaǵoǵõm je'e ip jeweweju ipi daǵacayū — io'e cexeat yakpi jejeat pe. Ka'ũma ip kaba'ũm je'e wara'at eju. — A'õbi jenopaǵoǵõm je'e ip soat — io'e cebe.

Payao o'gûm cebe yoboğat.

⁵ Gebuje mēmē wara'at o'guywut tupmuymūğmūğap. Ebapūğ kuy o'guywut.

— Ejot cuy — io'e wara'at ebadipdipayū'in itabẽğayū'in.

Waram ǵuto oceak. Wara'at ojojojo cavaro iokat. Yakpi jejeat imupesarurunap kuğ oeku je-bui be. ⁶ Wuya'ıjoiat oya'ıjo. Ebadipdip itabẽğayū parakpewi oya'ıjo.

— Pūğ litrom trigodadei tadeibog cīcā je'e—pūğ kabia ekapikapteim je'e — io'e. — Ebapūğ litrom cevadadadei dak tadeibog cīcā je'e—pūğ kabia ekapikapteim je'e — io'e. — Oliveira'a xepti bit

etimukērērēn ġu juy – io'e. – Uva'abidi dak etimukērērēn ġu juy – io'e.

⁷ Gebuje mêmē wara'at o'guywut tup-muymügmüğap. Ebadipdip o'guywut kuy. Ebapūğ mabuk opop imuywut'ūmat.

– Ejot cuy – io'e wara'at ebadipdipayu'in itabēğayū'in.

⁸ Gebuje waram ġuto oceak. Cavaro ipekpukat ojojojo. Yakpi jejeat putet Ce'ūap i osunuy. Ixe dobatban oekuku ip ce'ū'ūayū dopdopap pewiayū. Cexeat o'jekawēn cebe ip.

– Adeayū juy epeyaoka ipi juayū – io'e cebe ip. – Ebadipdip tobuxik puje, pūğ cuy epeyaoka – io'e cebe ip. – Nopağōğom ip epeğuap, repibun tak – io'e. – Wātaxipi pibun tak epeğuap ip, awaydip tağan tak, ika'uan – io'e cebe ip.

⁹ Gebuje mêmē wara'at o'guywut tup-muymügmüğap. Ebadipdip o'guywut kuy. Xepxep mabuk o'jepoyat imuywut'ūmat. O'yaokaka ip iayū'ūm'ūm biōğbuk ojojojo wūnca mupikupikap'a diotpe caixa'a diotpe. Itakomaayū juk ixeyū o'yaoka Deus ekawēn o'guwēnuwēn ip puye, cekawēn tağ oekuku ip puye dak.

¹⁰ Ya'ōberen o'jewāwā ip:

– Ocekukukat, ēn soat podi ma a'ōbaca – io'e ip. – Soat tağ eisu – io'e ip ya'ōberen. – Icēmān e'e'ukat ēn. Pugūn xe'e ipiat ecesupi'ajojoat kūyjobit'ūmayū be? – io'e ip. – Pugūn xe'e ipiat ecesupi'ajojoat ocaokaayū be? – io'e ip ya'ōberen.

¹¹ Iboceat cesay o'ğūm cebe ip soat pe—irucat.

– Epeyebodoy buk yopūt – io'e cebe ip. – Itakomaayū buk eykitpitpiyū yaoka ma – io'e cebe ip. – Eybure kapikpik'ukayū'in yaoka mabuk ip apēn

cuk adi ip eyaoka iap puxim – io'e cebe ip. – Ixeyū aoka'ũm pima bit cuy epeyebodoy – io'e cebe ip.

12 Gebuje mẽmẽ wara'at o'guywut tupmuymūgmūgap. 6 be o'guywut kuy. Pūg ma omuy imuuywut'ũmat. Imuuywut puje ipi o'jexixi jījā ma. Kaxiepiat iok o'e paǵo iokat puxim—mudiuhu doti buxim. Kaxiaat tak ipakpuk o'e doy buxim. **13** Kasopta dak o'ta'at'at kabi bewi. O'ta'at'at ipi ju. O'ta'at'at figo'a muy'at'acap puxim—yakicat'a muy'at'acap puxim—kabidoxixi be yamuy'at'acap puxim. **14** Kabi dak o'je'arabot apēn wuyju taperadup mu'arabotboniap puxim. Co'a dak o'jeawewe jenuyap pewi soat'a. Tip'aweroro dak o'jedipewede jediptūyap pewi soat.

15 Gebuje soat ipi juayū kukukayū o'jewemunẽm—iecuǵapyū dak, sorarayū kukukayū dak, ibubut adeayū dak, ya'ōcayū dak. Soat ipi juayū o'jewemunẽm: jekpiwatpi ma kapikpik'ukayū, tei'ũm kapikpik'ukayū dak. Soat ip o'jewemunẽm co'a kūy daǵ, co'a binünpe dak. **16** Te'e ma ip o'jewāwā ya'ōberen wita'a be, co'a be dak.

— A'a'at cuy ocejeje ocemunẽm ãm – i te'e ma o'e ip co'a be, wita'a be dak. — Ocemunẽm cuy epe'e xik'i yabikbikap pe iat pe ocedobuxikap puxim – i te'e ma o'e ip. — Ocemunẽm cuy epe'e mẽmẽ itakoma ocekay buye – i te'e ma o'e ip. **17** — Mẽmẽ itakoma jījā ocekay, ya'ō kayayū dak – io'e ip. — Ixeyū etakomaap ebapukap kabia ajẽm puje, ka'ũma ma jepoyat. Soat i'ũm – io'e ip.

7

¹ Gebuje Deus ekawēn tojotjot'ukayū ojojojo ebadipdipayū. Kacūğcūğ'i osodop ip ip'i abi dağ. Kabido ixikixik'uk osodop ip ebadipdip kadiwiatpido. Kabido ixikixik'uk ip osodop ipi kay ibido kopap puxim, tiboğcīcāati kay dak, tūmūn'ip'ip kay dak. ² Wara'at ojojojo gebuje bit Deus ekawēn tojotjot'ukat. Kaxi jēmjēmap kadiwi oajēm. Oajēm teku Deus ebekit iam imubararakap kuğ jebui be—teku soat em itaicat ebekit iam imubararakap kuğ. Ya'ōberen o'jewāwā jebadipyū be—Deus ekawēn tojotjot'ukayū be—ebadipdipayū be. Deus kuy juk ja'ōbacaap o'ğum ixeyū be. Ja'ōbi ixeyū o'ğuju ipi mukērērēn ām, tiboğcīcāati mukērērēn ām tak.

³ — Deus buywatwat'ukayū dopa'a ocetopa'amubararak teku Deus ebekit iam — io'e cebe ip. — Ocewebe ixeyū dopa'a mubararak'üm pima bit, ipi epeğukērērēn ğu, tiboğcīcāati dak epetimukērērēn ğu, tūmūn'ip'ip tak epeyopmukērērēn ğu — io'e cebe ip.

— Ha'a — io'e ip.

⁴ Pebūrū iteyū Deus ebekitkiyū iap o'ğuwēn owebe—o'topa'amubararak ip iap. Tak ğu o'topa'amubararak ip—ade jjā ma—144,000 be. Kiiiiān. Soati watwat'in o'topa'amubararak ip—Israel naxeğebitbiyū'in. ⁵⁻⁸ 12,000 be o'topa'amubararak ip Judá diwatwat'in; 12,000 be Rubem diwatwat'in tak; 12,000 be Gade diwatwat'in tak; 12,000 be Aser diwatwat'in tak; 12,000 Naftali diwatwat'in tak; 12,000 be Manassés diwatwat'in tak; 12,000 be Simeão diwatwat'in tak; 12,000 be Levi diwatwat'in

tak; 12,000 be Issacar diwatwat'in tak; 12,000 be Zebulom diwatwat'in tak; 12,000 be José diwatwat'in tak; 12,000 be Benjamim diwatwat'in tak. Ibûrû ma ip o'topa'amubararak teyûku Deus ebekitkiyû iam.

9 Waram guto oceak. Tak gu wuyjuyû io'e kiii. Ade jîjâ osodop ip. Imuweğün pa'ore ma osodop ip, ade jîjâ buye. Soat eipi watwat'in osodop ip, soat tiwatwat'in tak, soat iwarururuyû'in tak, soat a'ðm kawênwên'ukayû'in tak. Mêmë abikbikap wap osodop ip jesay kuğ—irucat kuğ. Kosunano kuğ osodop ip jebui be.

10 — Deus acâ wuydaxijojom — io'e ip ya'ðberen. — Mêmë dak wuydaxijojom — io'e ip. Ixe ma xik'i jabikbikap pe — io'e ip ya'ðberen.

11 Deus ekawën tojotjot'ukayû dak kacûğcûğ'i osodop ip yabikbikap akokoreren—ya'ðbuyxiayû dak, ebadipdip itabëğayû dak. Piğ'i o'at ip yabikbikap wap “Ên soat podi ma xipat” i'e am Deus pe.

12 O'jebibodon ip Deus pe. Im  n ibibodo: Im  n cuy jeenuy, i. Deus ma soat podi ma xipat, i. Ixe ma soat podi ma jedipap kuğ, i. Ixe ma soat podi ma itaybitbit, i. “Xipat c  c   ãn ocexe” i juy ace cebe, i. Soat podi ma ja'ðbuyxiap kuğ, i. Soat podi ma ja'ðbacaap kuğ, i. Soat podi ma jebacaap kuğ tak, i. Im  n ma ixe   as  . Kuyaje dak im  n jeenuy. Soat i'  m puje dak, im  n ma jeenuy, i. Im  n cuy jeenuy, io'e ip jebibodon.

13 — Abuyû suteyû cesayrurucayû? — i juk o'e owebe ya'ðbuyxiat, aypaat. — Pomawi ip osodot? — io'e owebe.

14 — Bay'a,   n ma wetaybit gu. Ên acâ etaybit — i juk oce cebe.

— Ixeyū ipiat'ajojom cīcā juk adi osodop — io'e owebe. — Inaka ibu'u ġu o'e ip kūyjobit am Jesus a'ō kay — io'e. — Mēmē o'jedoyekereren wuywebeam iap kay itabut ip. Imēnpuye soat tağ iisu ip doti iwuy'isuat puxim. Soat tağ ip ikērēat kuğ ġu — io'e owebe. ¹⁵ — Imēnpuye ip kacūğcūğ'i Deus abikbikap wap ġasū — io'e owebe. — Deus buywatwan ip kabiam, kabioğ tak — io'e. — Deus xe ip nuynuy ġasū. Yabikbikap peat soat em ağ cekay ip xipat'ūmat ebapukap puxim — io'e. ¹⁶ — Waram pit irem ġu ip. Soat em ibegbeg ma. Ibipuruğ ġu dak ip jeedop. Kajepi kuğ cīcā ġu dak ip jeedop — io'e owebe. ¹⁷ — Mēmē ma ixeyū kukukan jeenuy apēn õhō iwat xipan jeõhōyū kukap puxim. Ixeyū idujowat wuymutaicinapti kay tīkōn ām. Deus itadisup ip. Waram pit ip jeetōn ġu — io'e owebe.

8

¹ Gebuje mēmē wara'at o'ğuywut tupmuymūğmūğap. Amap o'ğuywut. 7 be o'ğuywut kuy. Ka'umğu wara'at o'e. Kuy oi'üm. Darem ma ip osodop mūğ kabi beacayū—meia hora ma. ² Deus ekawēn tojotjot'ukayū ojojojo ġebuje—7 beayū—Deus xe kacūğcūğ'iyayū. Jexeat parasuy jo'iat o'ğūm cebe ip. Pūğ pepepe ma o'ğūm cebe ip.

³ Wara'at oajēm tōmte'okuatōm mupikupikap'a kay Deus ekawēn tojotjot'ukat—caixa'a kay. Cūğ'i osunuy iboce. Tōmte'okuatōm mūn'a kuğ oajēm—ouro muğeğe'a'a kuğ. Iboceat tōmte'okuatōm o'tōmūm cebe tōm'ade.

— Deus ebekitkit kawēnwēn ceweju soat ip — io'e cebe iboceat. Ixeyū ekawēn cuy eğuwekoy

tõmte'okuatõm eju tõmupikupikap'a be ouro muğẽğẽ'a be Deus abikbikap wap – io'e cebe.

⁴ O'tõmuwekoy Deus ebekitkit ekawẽn eju. O'tõmupik. Tõmte'okuatõmtiğ o'jedigeu Deus kay cekawẽn tojotjot'ukat pui bewi—Deus wap cûğ'iat pui bewi. Deus ebekitkit ekawẽn tak o'jeu cekay tiğ eju. ⁵ Deus ekawẽn tojotjot'ukat daxa o'jat tõmte'okuatõm mupikupikap'a bewi. Tõmte'okuatõm mûn'a o'yamunopapûn daxam. O'yaxik ipi kay. Yaxik puje, poroğiat o'e soat tağ ipi dağ. Poroğiat o'e soat tağ ya'ðpararu, xiririkiat tak. Nobano dak o'e soat tağ ipi dağ. Ipi dak o'jexixi jîjä. Tûmûn'a ð o'jedede soat tağ ipi dağ.

⁶ Gebuje Deus ekawẽn tojotjot'ukayü parasuy jo'iat o'jat imuyde am—7 beayü.

⁷ Koapat jeparasuy jo'iat o'guyde. Akadadada o'jedaedu daxa eju—ade. Doy eju iwekoykey o'e. Kabi beat iwekoykeyat o'guy'at ipi kay. Ade o'gupik ipi'in. Pûğ eipi o'gupik ebapûğ eipiayü'in. Xepxep pit o'jeipepoyat ipi'ûmat eipi. Tûmûn'ip'ip tak o'yompupik yop'ade. Pûğ'ip'ip'ip o'yompupik ebapûğayü'ip'in. Xepxep pit o'jeipepoyat ipik'ûmat'ip. Kapı'idip tak o'tipik soatip. Ka'ûma ma o'jedipepoyat.

⁸ Gebuje wara'at jeparasuy jo'iat o'guyde Deus ekawẽn tojotjot'ukat. Xepxep o'e ip imuydedem kuy. Kabi beat co'a jo'iat'a o'yamuakõm tiboğcïcâati be. Apikpiğ pima o'yamuakõm. Ti'ade o'jediewexaxat toy. Pûğti o'jediewexat toy. Xepxepti bit idibi mabuk o'tinuy. O'jediewexat ğu toy. ⁹ Tiboğcïcâati dağayü oap ade—idibi tiyuati dağacayü. Pûğ'üm oe'ü ebapûğayü'in. Tak ğu kobexixi dak

o'guyubaḡbaḡbaḡ. Ade jījā. Kiiiān. Pūḡ ma o'guybaḡbaḡbaḡ ebapūḡayū'in—tiboḡcīcāati adopa daḡat.

10 Gebuje wara'at jeparasuy jo'iat o'guyde Deus ekawēn tojotjot'ukat. Ebapūḡ o'e ip imuydedem kuy. Kasopta o'ta'at kabi kadiwi tabogata. Tasop o'tanuy wexiktak puxim. Idibi be o'taakōm. Pūḡti be o'taakōm ebapūḡtiayūdi be. Idi'a'a be dak o'taakōm. Pūḡti'a be o'taakōm ebapūḡtiayūdi'a be.
11 Tacupata i īgoda butet omuy—kasopta butet. Ixeda akōm puje idibi dak ticup o'e pūḡ kadi. Pūḡti ticup o'e ebapūḡayūdi'in. Ade oap ipi watwat tikōn puje. Oap ip ticup pibun.

12 Gebuje wara'at jeparasuy jo'iat o'guyde Deus ekawēn tojotjot'ukat. Ebadipdip o'e ip imuydedem kuy. Pūḡ kadi kaxiepiat o'sutamukērērēn. Kaxiaat tak o'sutamukērērēn ip pūḡ kadi. Kasopta dak o'sutamukērērēn ip pūḡ kadi. Imēnpuye kaxiepipū ma o'e kaxi takērē buye. Kaxiamat tak yopīt ma kabiam o'e. Kasopta dak yopīt ma kabiam o'e. Kabiok oeku ebadipdip hora bima kabia bun. Kabiok oeku ebadipdip hora bima ixima bun.

13 Waram ġuto oceak. Dace oceğebaa'ijojo. Um cīcā jepupupum oeku. Ya'ōberen ixe dace o'jewāwā.

— Karem ġu ipi juayū! — io'e ya'ōberen. — Ipiatpi'ajojom cīcā jeedop ip — io'e ya'ōberen. — Karem ġu ipi juayū — io'e. — Ipiat'ajojom cīcā jeedop ip — io'e. — Warara'acat ġasū jeparasuy jo'iat ġuyde Deus ekawēn tojotjot'ukayū — io'e. — Ebapūḡayū mabuk jeparasuy jo'iat ġuyde — io'e. —

Ixeyū be imuyde buje, ipiat supi'ajo jījā ipi juayū — io'e ixe dace.

9

¹ Gebuje wara'at jeparasuy jo'iat o'guyde Deus ekawēn tojotjot'ukat. Pūgpōgbī o'e ip imuydedem kuy. Kasopta jo'iat ojojojo—kabi kadiwi o'takopiata jo'iat. Kabi beat chave o'gūm ixe be ikūybioreg cīcāatkūy domudip'ukap echave.

² Kasopta jo'iat igó kūy o'sukūynomudip'uk ibo echavem. Ikūynomudip'uk puje, o'tīgcēm ikūy bewi. Waēn yobogat peatiğ puxim o'tīgcēm. Iğodığ kaxi o'gupinēm tīgboğ cīcā buye. Soat tağ o'e kabiok. ³ Arōxēkxēk co'iyayū o'kop ixe diğ eju. Ipi kay ip o'kop. Dat puxim ip tōğtapi osodop Deus a'ðbi.

⁴ — Kapī'idip cuy epetimukērērēn ğu — io'e kabi beat cebe ip—arōxēkxēk co'iyayū be. — Tūmūn'ip'ip tak cuy epeyopmukērērēn ğu — io'e. — Wara'at tak cuy epe'gukērērēn ğu kadai — io'e. — Teku Deus ebekit iam topa'a bararuk'ūmayū kay acā juy epeju — io'e. — Ixeyū be acā juy ipiat epesupi'ajoat — io'e cebe ip—arōxēkxēk co'iyayū be. ⁵ — Gasū bit puk yaoka pi ma eywebe — io'e cebe ip. — Ipiat pit epesupi'ajoat cebe ip 5 kaxi bun ma — io'e cebe ip.

Ixeyū arōxēkxēk co'iyayū tōğtapi osodop ip dat puxim. ⁶ Deus ebekitkit'ūmayū be ipiat o'supi'ajoat ip dat tōğtapi jo'i 5 kaxi bima—topa'a bararuk'ūmayū be. Imēnpuye je'ūap kudadam ip jeeku. Inaka je'ūap ip tobuxik ğu. Je'ū ojuy ma'ğu ip jeeku. Inaka ce'ū ba'ore je'e ip.

⁷ Ixeyū arõxẽkxẽk co'iyayū cavaroyū buxim osodop ip—jenopagõgõom cumayū buxim—icaat kuğ ip jewebe. Jadağat kuğ ip oeku ouro muğẽğẽ jo'iat kuğ. Ağokatkat topa buxim ip o'topadop.

⁸ Ayacat'adap puxim ip o'yadaptop. Leão nûy buxim o'tûydop ip. ⁹ Icaat kuğ oeku ip jekũm'a eju—ferro muğẽğẽ kuğ. Carro jenopagõgõap kay daodaodao ma cucum iap a'õ buxim o'cegeba'a'õnuy—cavaroyū imupuxilkpuxigiap a'õ buxim. ¹⁰ Dat puxim ip oeku tõgtapiat kuğ jekpu be. Jenõgtapiān ma juk adi oekuku ip ipiatpi'ajojoan topa'a bararuk'ũmayū be. 5 kaxi bima juk adi oekuku ip ipiatpi'ajojoan cebe ip. ¹¹ Ixeyū kukukat iküybioreğ cícãatküy beayū kukukat osunuy. Ixe butet Abadom i omuy Judeuyū a'õm—Hebreu a'õm. Apolião i omuy ibutet Grego a'õm. Ibutet wuymu'ũm'ũm'ukat iapec wuya'õm.

¹² Kuy püg o'kap ipararu jijäat. Xepxep mabuk omuyku.

¹³ Gebuje wara'at jeparasuy jo'iat o'guyde Deus ekawẽn tojotjot'ukat. 6 be o'e ip imuydedem kuy. Tõmte'okuatõm mupikupikap'a bewiat'a'õ oya'ijojo—ouro muğẽğẽ'a bewiat'a'õ—Deus abikbikap wapat'a'õ. ¹⁴ Ixe a'õ o'jekawẽn ixe Deus ekawẽn tojotjot'ukat pe—imuyde isuat pe.

— Ebureyū juy eğuwekap — io'e. — Ebadipdip omuy ip taomũnmũn — io'e. — Taomũnmũn ip omuy Eufratesdi xe—tiboğati xe — io'e.

¹⁵ Kabi beat a'õbi ixeyū Deus ekawẽn tojotjot'ukayū soat kuğ ip osodop jebui be. Soat kuğ ip osodop püg yaoka am ebapügayū'in—ipi

watwat'in. Deus epeju i'eap wiwim ip osodop. Wara'at koato be ġu jeeju ip ixeyū aoka am, wara'at kaxi be ġu dak, wara'at kabia be ġu dak, wara'at ehora be ġu dak. Deus pe "Epeju" i'e buje acā jeeju ip ixeyū aoka am. Ixeyū ebadipdipayū o'guwekap. ¹⁶ Pebürū ixeyū esorarayū iap awēğ oyawēğtobuxik kuy. Tak'üm ip osodop—ade jījā. Kiiiiān. 200,000,000 be ip osodop—cavaro akpi jejeayū—nopağōğō'ukayū. ¹⁷ Sorarayū ūhōyū ojojojo wexey jo'iat pe cavaroyū. Ixeyū akpi jejeayū dak ojojojo. Soat yakpi jejeayū icaat kuğ ip osodop jekūm'a eju. Pūğpūğ ikūm'a ejuat ipakpuk osunuy daxa buxim. Warara'acat iremrūm osunuy wita'a buxim—yadeiboğat'a buxim—safira'a buxim. Warara'acat ipekpkuk osunuy enxofrenōm puxim. Cavarо'a leāo'a buxim o'yanuy. Ibi dağwi diğ cēmcēm o'e daxadığ, enxofrenōmtiğ tak. Daxa dak cēmcēm o'e ibi bewi. ¹⁸ Ade jījā ipi watwat oap ip cavarо bi dağwi ijēm'ibit pibun—daxae pibun, daxadığ pibun tak, enxofrenōmtiğ pibun tak. Pūğ'üm oe'ü ebapūğayū'in. Xepxep o'jepoyat. Imēn ma ip oap. Xere'üma ipi watwat oap. Ade jījā. ¹⁹ Cavaroyū ipi watwat o'yaoka jebi bewi o'jēm ian, jedoaybu bean tak. Ipiat o'supi'ajojoat ip ipi watwat pe puybu nuypi jo'i.

²⁰ Cavaroyū ipiatpi'ajojoanap epere buje, jemumuğē kay jetabucap o'jepere ġu ip—o'jepoyat'iayū. Wuyju Deus kay iap co'i ip osodop jemumuğē kay jījā. Jemumuğē kay jījā ip osodop—ouro muğēğē kay, prata muğēğē kay dak, bronze muğēğē kay dak, wita'a muğēğē kay dak, ip muğēğē kay dak. Ibiōğbuk kērēayū kay

dak ip osodop. Ixeyū emumuğēğē be ijo ba'ore, ceküyjo ba'ore dak ip, cexīgxīğ pa'ore dak ip. Inaka tūybe iteyū deusyū iān o'e ip. Oe'ū'ū ġu ip arōxēkxēk co'iyū nūy pibun, cavaro nūy pibun tak. Imēnpit jetabucap o'jepere ġu ip jemumuğēğē kay. Deusat kay ġu ip o'e. ²¹ Wara'acat aokakaap ip o'jepere ġu. Jebukaypacap tak o'jepere ġu ip. Warara'acat tayxi kaykayap tak o'jepere ġu ip. Warara'acat itop kaykayap tak o'jepere ġu ip. Warara'acat pubut tujupa'um'umap tak o'jepere ġu ip. Oibu'un ġu ip ikērēat muğēğēm.

10

¹ Gebuje wara'at ojojojo Deus ekawēn tojotjot'ukat—ya'ōbacaat. Kabi kadiwi kom pima ojojojo. Ixe esay kabikerereat co'i osunuy. Koropsanobu o'jebueku yakokoreren. Ixe dopa kaxiepiat puxim o'topanuy. Ixe dao daxae iecüğat puxim o'taonuy—isopat puxim. ² Livrodup kuğ osunuy jebui be—tup'īcatup kuğ—tupayaatup kuğ. Jei o'suimōğ tiboğ cīcāati be jedaoat kadiat i. Jedao'ūğat kadiat i bit o'suimōğ ipi be. ³ Ya'ōberen o'jewāwā leāo ewāwāap puxim. Cewāwā buje 7 be xiririkpaw'iat o'ya'ōbu ya'ōberen. O'jepaw ya'ōberen. ⁴ Cepaw isum apēn cuk ip o'e iaptup kuka otupmubararak. Kabi beat pit o'jekawēn owebe.

— Apēn 7 be xiririkpaw'iat o'e ewebe iaptup ġu juy etupmubararak — io'e owebe. — Etupmubararak ġu juy warara'acat pe itaybicap puxim — io'e owebe.

⁵ Gebuje o'jebaepacūğ kabi kay Deus ekawēn tojotjot'ukat jeba'at kadi—tiboğ cīcāati be

cūg'iat—ipi be cūg'iat—kuy ojojojoiat. ⁶ O'jekawēn Deus a'ōpiju. Ixe Deus soat em itait. Je'ū ġu ixe bit. Ixe juk kabi o'ġugē, soat kabi beacat tak. Ipi dak cuk o'ġugē, soat ipi juacat tak. Tiboḡ cīcāati dak o'timuġē, soat tidaġacat tak.

— Gasū bit ibun ġu jeku — io'e Deus a'ōpiju. ⁷ — “Soat je'bapuk obikuyap taġ,” i juk o'e Deus jebuy-watwat'ukayū be—jekawēn muwēnuwēn'ukayū be — io'e owebe. — Apēn Deus ibikuy osunuy iap iba'arēm osunuy soat pe kuy bima — io'e. — Ixe ekawēn tojotjot'ukat pe jeparasuy jo'iat muyde buje bit, soat je'bapuk apēn ibikuy osunuy iap taġ—kanomūmat pe jeparasuy jo'iat muyde buje — io'e owebe.

⁸ Kabi kadiwiat a'ō waram oya'ījojo. Waram o'jekawēn owebe.

— Tupayaatup cuy etupu—tup'īcatup—Deus ekawēn tojotjot'ukat pui bewi—ipi be cūg'iat pui bewi—tiboḡ cīcāati be cūg'iat pui bewi — io'e owebe.

⁹ Oju cekay.

— Ma — i oce cebe. — Etupūm owebe, — i oce cebe.

— Juku — io'e. — Etupu — io'e owebe. — Etup'o — io'e. — Ebi be bima tupkurukuru je'e eit puxim — io'e. — Edada be bit, tupsak je'e — io'e.

¹⁰ Otupu ibui bewi tup'īcatup, tupayaatup. Otupkūn. Otup'o. Tupkurukuru o'e obi be bima. Tupkūn puje bit o'e tupsak odada be.

¹¹ — Waram tak cuy apēn Deus adeayū idaxijo iap ekawēn cuy eġuwēnuwēn soat pe — io'e owebe. — “Ixe soat tiwatwayū'in idaxijo pin,” i juy ece, “soat ka watwayū'in tak, soat eipi watwayū'in tak,

soat a'õm kawẽnwẽn'ukayū'in tak," i juy ece soat pe – io'e owebe.

11

¹ Gebuje kabi beat imuweğünğünnap'ip o'yopūm owebe.

— Deus eju kawẽnwẽnap'a juy eyamuweğün—yabogat'a — io'e owebe. — Wünca mupikupikap'a dak cuy eyamuweğün—caixa'a — io'e. — Pebürū paxi e'em “En xipat cīcā,” i Deus pe ceweju kawẽnwẽnap'a be? Ixeyū dak cuy eğuweğün — io'e owebe. ² — Kacüğkadiat pit cuy eğuweğün ğu—yakokorerenayū yanaxinōm — io'e. — “Wekawēn kay'ūmayū jeōm oweju kawẽnwẽnap'a naxinōm pe,” i juk o'e Deus — io'e owebe. — 42 kaxi bun warẽmtağ ma jeku ip Deus ka dag—ikērēat kuğ ġuiat ka dag — io'e owebe. ³ — Xepxepayū oğuju wekawēn muwēn ām — io'e. — Ikurususucat kuğ jeku ip jesay kuğ oceğuyçüğ eykay eyju warẽmtağ ma jekukum puye iap mubapuk am soat pe. Ibun cīcā jeedop ip Deus ekawēn muwēnuwēn—1,260 kabia bun — io'e.

⁴ Ixeyū xepxepayū oliveira'ip puxim wekawēn muwēnuwēn'ukayū. Lamparina'a mūn puxim tak ip—ipi juacat kukat etabun anuynuyat'a buxim.

⁵ Warara'acayū warẽmtağ ixeyū xepxepayū kuk ojuy bima, daxa cēmcēm ikōmbie dağwi yaoka am. Imēnpuye je'ū ip warẽmtağ ikuk ojuyayū.

⁶ Ixeyū a'õbi muba'at ajēmjēm ğu Deus ekawēn muwēnuwēn ip pima. Deus a'õbacaap kuğ ip xepxepayū. Idi'a dak ip idimuwxexat toy ja'õbi. Ja'õbi ip warẽmtaksuğat ğudot ipi juayū mu'üm ām, ku

beacat mu'ūm ām tak, ku muyp'i'ūm ām. Imudot pin pima, ip ġudot.

⁷ Deus ekawēn muwēn epere isum yobog cīcāat jajēm ipararu jījāat. Jajēm ikūybioreg cīcāatkūy bewi. Jebacakan je'e xepxepayū eju. Xepxepayū a'ōbacaap ġu'ūm ipararu jījāat. Yaoka ip.
⁸ Ixeyū'ūm'ūm jebit po'i jeedop akidağ ikaboğatka be—korosa be ixeyū kukukat o'subamupaya ip iatka be. Po'i jeedop ip uk'a ukpibubu be soat pe ijo am. Ibo ka watwat kay ġebum pima:

— Sodoma ka watwat co'i ip ikērēat kuğ — i wuyju e'em. — Egito eipi watwat co'i ip ikērēat kuğ — i dak.

⁹ Ibun'ūma jeak ip adeayū ixeyū'ūm'ūm jebit kay—ebapūğ kabia bun ma, ipidaseat kabia dak. Adeayū jeak ixeyū'ūm'ūm kay—soat eipi watwat'in, soati watwat'in tak, soat a'ōm kawēnwēn'ukayū'in tak, soat iwarururuayū'in tak. Ikot an ġu ip.

— Ixeyū'ūm'ūm cuy epejokot ġu — i je'e ip soat.

¹⁰ Icokcok cīcā je'e ip ipi juacayū xepxepayū'ūm'ūm oe'ū iap kay—Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayū'ūm'ūm oe'ū iap kay. Peta ġugē ip jecokcokkap pibun ma. Iūmūmap je'ġūm ip jewewebe jecokcokkap pibun. Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayū ipiat o'supi'ajoat ipi watwat kay—ixeyū xepxepayū. Imēnpuye icokcok je'e ip xepxepayū'ūm'ūm e'ūap kay. ¹¹ Xet. Xet. Xet. Kabiam. Kaxicuğ pima, puw, Deus o'jepuw cekay ip jebidom. Waram ip o'jetait. Kirik'āy. O'āy'āy ip. Imēnpuye iparara jījā ip o'e waram ip o'jetait iap o'tobuxik puye. ¹² Kabi beat ya'ōberen o'jewāwā

xepxepayū be—Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayū
be—waram o'jetait'iayū be.

— Epeyeu juy ijodi — io'e cebe ip.

Jekay itakomaayū etabun ma ip o'jeu kabi kay
gebuje bit. Kabikererereat tağ ip o'jeu.

¹³ Ceu isum ip ipi o'jexixi jījā. Pūg kadi
o'sukamu'ūm 10 beatka'in. Tak ġu oap ip ipi exixi
buje. Ade jījā oap ip. 7,000 beayū'ūm'ūm oap ip.
Iparara jījā o'e ip o'jepoyat'iayū.

— Deus soat podi ma ya'ōbaca — io'e ip jeparara
pibun. — Kabi beacayū kukukat soat podi ma
ya'ōbaca — io'e ip jeparara pibun.

¹⁴ Kuy xepxep o'kap ipararu jījāat. Aḡ cuy epe-
sop imēnpit. Wara'at cuy omuyku ipararu jījāat.
Ebapūg jeedop ip.

¹⁵ Gebuje wara'at jeparasuy jo'iat o'ġuyde Deus
ekawēn tojotjot'ukat. 7 be kuy imuydedem o'e.
Ka'ūmgu wara'at. O'e kuy.

— Gasū Deus soat kukukan o'e — io'e kabi beayū
ya'ōberen. — Ixe emunaē dak soat kukukan o'e
gasū — io'e ip. — Soat em ixe soat kukukan jeenuy.
Pugūn xe'e ixe soat kukukan iap i'ūm? Ka'ūma em
ma — io'e ip.

¹⁶ Ya'ōbuyxiayū dak piġ'i o'at'at ip jedop am ipi ju
Deus wap “Ēn xipat” i'e am cebe—24 beayū, Deus
xeayū, jabikbikap ceje kaxikxik'iayū.

¹⁷ — Ocekukukat, ēn acā Deusat — io'e ip. — Ēn
soat podi ma a'ōbaca — io'e ip. — Gasū ēn
etabēğ — i. — Kuyje dak cuk adi etabēğ eġuy
— i. — Kuy juk a'ōbacaap eġubapuk soat pe
— i. — Imēnpuye “Ēn xipat cīcā,” i oceju e'em
ewebe — i. — Soat kukukan ece ġasū — io'e

ip. 18 — Ekay itabut'ũmayũ itakoma jijā ekay, etakomaap mubapukap ehora oajēm puye – i. — Gasū ipiat esupi'ajojoat a'ōkay'ũmayũ be – i. — Imēnpuye itakoma jijā ip ekay – i. — Apēn cuk adi oekuku ip ipi ju bima iaptei eteida soat pe ce'ũ'üayũ be – i. Cedağ ma juk adi oekuku ip iaptei eteida ebuywatwat'ukayũ be—ekawēn muwēnuwēn'ukayũ be dak, soat ebekitkit pe dak, ibuyxim ekukuk'ukayũ be dak – i. — Soat pe cedağ ma eteida—yobogayũ be, ka'ũmaayũ be dak – i. — Gasū dak ipi mu'umu'ũm'ukayũ eğu'üm—a'ōkay'ũmayũ – io'e.

Imēn o'e ip ya'ōbuyxiayũ Deus pe.

19 Deus nuynuyap'a ex̄ntabi o'jekoce ğebuje—kabi beat'a. Deus ekawēn kukatopa mün'a yabapuk o'e soat pe—witadopa be ibararak iat mün'a—caixa'a—ouro muğēğē'a. Igo'a jo isum xiririkiat o'jepaw ya'ōpuruğ. Kōnēkōnēk io'e. Xiririk xiririk io'e. Ipi o'jexixi jijā. Akadadada o'ta'at ipi be ta'ade.

12

1 Gebuje wara'at ipararuat ojojojo kabi be yobogat. O'jebapuk omuküyjo am apēn ğuyjom jebapuk iam. Koam ayacat ojojojo. Iekabek oeku kaxiepiat kuğ. Kaxiaat ixe i diotpe osunuy. Ouro muğēğē osunuy ya be—12 be kasopta kuğat.
2 Yukreg osunuy. It kam pasuğ osunuy. Ya'ōberen o'jewāwā je'it pibun.

3 Gebuje wara'acat o'jebapuk kabi be omuküyjo am apēn ğuyjom jebapuk iam. Seğemoxixi jo'iat ojojojo ipakpukat. 7 be ya'a o'yanuy. Soat'a be

ouro muğẽgẽ kukukuğ osunuy. 10 be yakanasũ.

⁴ Ta'adeata kuğ oeku jenomuju jedoaybu eju kasopta. Pǖcta o'ta'uk kasopta ebapüğayüda'in. Tamuy'at'an oeku ipi kay. Cū. O'jecüg yukregat tobuxik puje. Ixe wap cüg'i osunuy i'it oap ojuy. Ikap isum i'it ojuy osunuy. ⁵ Ayacat o'su'itkap agókatkat. Ixe agókatkat soat ka kukukan jeenuy ğuyjom. Ya'ōpuruğ ip jukuk jebui be icaat kukat puxim. Ka'úma ma küyjobit'üm jeenuy ixe a'ö kay. Soat ya'ö kay jeedop ip küyjobit. Bekicat kap isum Deus pit o'takoy. Kabi kay o'tujuu soat em jeenuy ãm jexe. O'tujuu segemoxixi be i'oap puxim. ⁶ Ayacat tak o'jenapõn uk'a'ümat kay. Iboce kuy juk Deus soat o'ğumuxipan tûy ãm. Deus xipan jukuk iboce. 1,260 kabia bun xipan jukuk.

⁷ Gebuje nopağõğõm o'e ip jeweweju ma kabi beacayü. Miguel a'ōkayayü nopağõğõm o'e segemoxixi a'ōkayayü eju. Miguel a'ōkayayü Deus ekawẽn tojotjot'ukayü. Segemoxixi a'ōkayayü Deus ekawẽn tojotjot'uk osodop ip kuy bima. Gasü bit oibu'un ip Deus ekawẽn tojotjon. ⁸ Miguel a'ōkayayü segemoxixi a'ōkayayü a'ōbacaap o'ğu'üm. Top pa'ore o'e ip kabi be. Deus oibu'un ip ikuğ. ⁹ Segemoxixi o'ğujem ip kabi bewi. Kuyje segemoxixi puybum osunuy—Deus ekadai be osunuyiat. Ibiōgbuk kéréayü kukukat ixe. Satanás i ibutet. Ibutet ade. Soat ipi watwat muğuykukuku'ukat ixe. Ixe ma o'joxik ip kabi bewi. Ipi kay o'joxik ip ya'ōkayayü eju.

¹⁰ Gebuje kabi beat oya'ijojo. Ya'ōberen o'jekawẽn. Imẽn ixe o'e:

— Gasü bit Deus ipi juacayü daxijojoapi oibu'un

— io'e. — Kuy juk ja'õbacaap o'gubapukpuk soat pe — io'e. — Ixe acã soat kukukan o'e — io'e. — Deus emunaẽ dak ja'õbacaap o'gubapukpuk soat pe—Cristo — io'e. — “Soat podi ma wa'õbaca,” io'e soat pe — io'e. — Wuykitpitpiyũ muymuy'ukat o'joxik kabi bewi — io'e. — Ixe te'e ma imuy-muy'uk ip osunuynuynuy Deus pe — io'e. — “Ikérẽat kuğ eyju Deus xe,” i te'e ma e'e'uk osunuynuynuy. Soat em wuykitpitpiyũ muymuy'uk osunuynuynuy—kabiabun, iximabun tak — io'e. — Deus ixe bit o'joxik kabi bewi — io'e. ¹¹ — Iparara ġu ip osodop warara'acat pe jaokaap puxim wuykitpitpiyũ Jesus kayayũ — io'e. — Jetabucap o'jepere ġu ip jaokaap puxim. Itabut osodop ip mêmẽ buxim o'jedoyekereren je'ũ ãm wuywebeam iap kay — io'e. — Ibu'u ġu o'e ip kawẽn icẽmat muwẽn ãm — io'e. — Imẽnpuye jemuymuy'ukat a'õbacaap o'ġu'ũm ip — io'e. ¹² — Imẽneju: “Kabi icokcok cuy jeenuy,” i õn e'em. “Kabi beacayũ dak icokcok cĩcã juy jeedop ip,” i õn e'em — io'e. — Karem ipi juacat, tibog cĩcãati beacat tak — io'e. — Ipiat'ajojom cĩcã ip jeedop, ibiōgbuk kẽrẽayũ kukukat kuy o'kop cekay ip puye — io'e. — Itaybit darem ma ipiat osupi'ajojoat Jesus kay itabucayũ be iam — io'e. — Imẽnpuye itakoma jijã o'e — io'e.

¹³ Ipi be juk oxik ip iam itaybit pima, ayacat tobatban oeku—ağokatkat'it'it kukat tobatban—ikap'isuat kukat tobatban. Tobatban oeku yaoka ojuy. ¹⁴ Inaka Deus dace buximat eğeba o'ceğebaũm ayacat pe. O'ceğebaũm cebe pupupum jenapõn ãm jeka kay—uk'a'ũmatka kay. Ibo ka be Deus xipan ixe jukuk. Ebapüğ koato bun xipan jukuk, ipidaseat koato dak. Cekaykay

ba'ore jeenuy puybu jo'iat pe. ¹⁵ Seğemoxixi bit idibi o'timujẽm jekõmbie dağwi. Idixidi buxim o'timujẽm. O'timujẽm wûy jîjâ ayacat tujowacap ojuy. ¹⁶ Ipi bit ayacat o'taxijo. O'jedeğ idibi ûm âm seğemoxixi kõmbie dağwiati ûm âm. ¹⁷ Im npuye seğemoxixi itakoma jîjâ o'e ayacat kay. O'ju nopa o o  m ixe uktaky  eju—soat eju—Deus ekaw n kay k yjobicay  eju—Jesus ekaw n ta  jekuku'ukay  eju—kaw n ic mat ta  jekuku'ukay  eju. ¹⁸ Seğemoxixi bit ka'oririt pe osunuy. C  g'i osunuy ka' ma ku  ma—ibuipuk ma.

13

¹ Gebuje ipararu jîj at ojojojo. Tibog c c ati bewi jeuhum o'e kapur g kay. 7 be ya'a. 10 be yakanas y . Ouro mu e e kukuku  osunuy soat akanas  dag warara'acat kukuk'ukat adagat puxim. Deus muymuyap ibararak osodop soat'a dag. ² Ixe ipararu jîj at leopardo buxim osunuy—wida buxim. Ixe i urso i buxim—widabaro i buxim. Le o bi buxim o'subinuy. Seğemoxixi ja' bacaap o'  um ipararu jîj at pe. Jabikbikap tak o'  um cebe. Im npuye seğemoxixi jo'i o'e ya' ca. K yjobit o'e ip seğemoxixi a' okayay  ipararu jîj at a'  kay dak. ³ P  g'a werowero ku  o'yanuy ipararu jîj at'a. Ce' at'a jo'i o'yanuy. Werowerobog pit kuy oiyo. Im npuye:

— Ap npuye xe'e oe'   gu werowero pibun? — io'e ip jewewebe ipi da acat. Itab  b   o'e ip yajojom. K yjobit ip o'e ya'  kay oe'   gu buye. ⁴ Seğemoxixi ja' bacaap o'  um ipararu jîj at pe. Im npuye soat ipi juacat itabut

cīcā osodop seğemoxixi kay. Ipararu jījāat a'ō kay dak ip osodop.

— Soat podi ma ipararu jījāat ja'ōbacaap kuğ — i te'e ma o'e ip. — Ka'ūma be ma ixe a'ōbacaap mu'ūm put — i te'e ma o'e ip.

Tūybe seğemoxixi Deus iān o'e ip.

⁵ Seğemoxixi o'jekawēn ipararu jījāat pe.

— Deus cuy ejomuymuy — io'e cebe. — Ekawēnkērēm cuy eğuy — io'e cebe — Quarenta e dois kaxi bun cuy ejeku ipi dağayū paraktağ — io'e cebe.

⁶ Imēnpuye ipararu jījāat Deus o'jomuymuy jījā. Deus o'subutetmuymuy. Deus nuynuyap tak o'jomuymuy jījā. Kabi beayū dak o'jomuymuy jījā.

⁷ — Deus ebekitkit eju juy nopağdōğōm eğuy — io'e seğemoxixi cebe. — Eğubu'un cuy ip Deus kay — io'e ipararu jījāat pe.

Seğemoxixi ja'ōbacaap o'ğūm cebe soat tiwatwat'in ya'ō kay i'e am, soat eipi watwat'in tak, soat a'ōm kawēnwēn'ukayū'in tak, soat iwarururuayū'in tak. Soat ip kūyjobit o'e ya'ō kay. ⁸ Imēnpuye jewemuğuykukukum ip je'e ipi juacayū. Tūybe Deus iān je'e ip ipararu jījāat pe.

— Ên acā Deusat — i te'e ma je'e ip.

Ixe kay ip itabut je'e apēn wuyju wuyetabut Deus kay iap puxim. Mēmē buxim oe'ūiat pubutup pe ibutetet ğu ip — abuyū Deus xe itait jeedop iaptup pe. İgodup pe osodop ğu ibutet ip ipi muğē'isum ma.

⁹ Iboam eyetaybit pin pima, eya'ōpicūğcūğ cuy epesop. ¹⁰ Taomūnmūn ijuibit taomūn ma ip. Payaom yaoka'ibit yaokan ma ip payaom. Imēnpuye yukoiceğēm ğu juy jeedop ip Deus

ebekitkit jetabucap kuğ ipiat'ajojom ma'ğu ip.
Itabut cīcā juy jeedop ip cekay.

11 Gebuje wara'at ojojojo ipararu jījāat. Xepxep osodop ip ǵasū. Ipi bewi o'jēm badiwi. Xepxep akanasū o'yakanasūnuy. Cordeiro'it'it akanasū jo'i. Seǵemoxixi ekawēn co'i o'jekawēn kawēnkērē. **12** Ya'óbaca jījā osunuy koapat ipararu jījāat a'óbacaap co'i. Ja'óbacaap mubapukpuǵ osunuy koapat ipararu jījāat etabutpe.

— Koapat ipararu jījāat a'ō kay juy epesop — io'e soat ipi juayū be. — Werowero pibun oe'ū pin iat a'ō kay juy epesop — io'e cebe ip. — Kuy oiyo iat a'ō kay juy epesop — io'e cebe ip.

Imēnpuye ya'ō kay o'e ip ipararu jījāat a'obi.

13 Wuywebe imuǵē ba'oreap mubapukpuǵ oekuku koapat ipararu jījāat. Ja'óbacaan daxa o'ǵukopkop kabi bewi. Ipi kay o'ǵukopkop soat etabutpe ixeyū mutabut am jewekay. **14** Soat ipi juayū o'ǵuguyukukuku iba'oreap o'ǵubapuk puye. Wuywebe i'e'ba'oreat mubapukpuǵ osunuy koapat ipararu jījāat etabutpe.

— Koapat ipararu jījāat puximat cuy epeǵuǵē wita'am — io'e soat ka watwat pe. — Payaom werowero ip o'ǵugēiat puximat cuy epeǵuǵē — io'e. — Oe'ū ǵuiat puximat cuy epeǵuǵē — io'e.

Imēnpuye ixe buximat o'ǵugē ip wita'am. **15** Kanomūmat ipararu jījāat ya'óbacaap o'jat koapat pewi ja'óbacaan. Ya'óbacaap o'jat koapat puximat mutait am. Imēnpuye o'jetait koapat puximat — wita'a muǵēgē. Cekawēn put o'e. Jekay itabut'ūmayū dak yaoka but o'e cebe.

16-17 — Obutet cuy epesubutetmubararak eybūnū'a be eyba'at kadi, eydopa'a be dak —

io'e. — Obutet mubararak'üm pima, wenúmero ma epeğubararak eydopa'a be, eybünü'a be dak — io'e.

Imēn ixe o'e soat pe ipi juayü be—ya'ōbuyxiayü be, ya'ōbuyxi'ümayü be dak; yop̄icayü be, kariwayü be dak; jekpiwatpin ma kapikpik'ukayü be, tei'üma kapikpik'ukayü be dak. Cewebubut pu ba'ore osodop ip topa'a bararak'üm pima, ibünü'a bararak'üm pima dak. Tarekrek tak teida ba'ore ip osodop ixe butet ibararak'üm pima, ibutet enúmero ibararak'üm pima dak.

¹⁸ Wuyetaybitbicap cuy ajat wuyetaybit am iboam. Wuyetaybit pima bit ixe enúmero imuwegün put kuka o'e wuywebe. Ağokatkat putet co'i ixe enúmero. Ixe enúmero 666.

14

¹ Deus omuküyjojom mabuk osunuy apēn je-bapuk āmap kabia be iam. Apēn jebapuk āmap kabia bima iap cocom mabuk oğuy wexey jo'iat pe. Mēmē buxim oe'üiat ojojo. Cūg'i osunuy co'a bicügpe—Sião'a bicügpe—Jerusalém ka beat'a bicügpe. Adexiri osodop ixe eju—144,000 beayü. Mēmē butet ibararak osodop topa'a be ip. Ixe ebay butet tak ibararak osodop topa'a be ip. ²Kabi kadi-wiat'a'ō dak oya'ijojo. Ya'ōboğ o'ya'ōnuy ti'acap'a'ō jo'i. Ya'ōpuruğ tak o'ya'ōnuy xiririkiat'a'ō jo'i. Ya'ōdip cīcā dak o'ya'ōnuy adedeayü jebubut'uk muydedem pimaap a'ō buxim—harpa muydedem ip pimaap a'ō buxim. ³ Ixeyü 144,000 beayü pi-bodo iisuan ip o'jebibododon. Deus abikbikap wap kacügcüg'i osodop ip jebibododon, ebadipdip itabēğayü wap tak, 24 beayü ya'ōbuyxiayü wap

tak. Ka'ūma be ma itaybit put ibo pibodom. 144,000 beayū be acā itaybit put—Deus emudaxijojoyū be acā—ipi ju oekuku'iayū be acā. ⁴ Ixeyū 144,000 beayū o'jewemukērērēn āgu—pūg em tak ka'ūma. Soat taḡ iisu ip osodop ayacat eju o'jepo āgu bukiat puxim. Mēmē badiptatam oekuku ip soat taḡ. Deus ixeyū o'taxijo kūyjobit'ūmayū parakpewi—ipi juacayū parakpewi. Ixeyū ma koam o'jewejak Deus kay soat em jedop am cexe. Mēmē kay dak o'jewejak ip soat em jedop am cexe.

⁵ Napapa'uk āgu ip osodop. Soat taḡ ip iisu.

⁶ Gebuje wara'at ojojojo Deus ekawēn tojotjot'ukat. Um oeku eium. Kopkom oeku kawēn idipat muwēn ām soat pe ipi juayū be—soat iwarururuayū be, soat tiwatwat pe dak, soat a'ōm kawēnwēn'ukayū be dak, soat eipi watwat pe dak. Kawēn idipat i'ūm āgu. Soat em itabucayū ibo muwēnuwēn jeedop. I'ūm āgu cekawēn—kawēn idipat.

⁷ — Ibuyxim cuy Deus epejukuk — io'e ya'ōberen um cīcāat. — “Deus soat podi ma ya'ōbaca,” i juy epe'e'e — io'e. — Gaxīn ma ixe Deus ideida soat pe apēn ipi dag pima juk adi oekuku ip iaptei — io'e. — Xipacat je'gūm xipacayū be. Ipiat supi'ajoat ikērēat mujurūgrūg'ukayū be bit — io'e. — “Warara'acat podi ma ēn xipat,” i juy epe'e Deus pe — io'e. — Ixe Deus kabi o'gjurūg, ipi dak — io'e. — Tibog cīcāati dak o'timujurūg — io'e. — Idi'a dak o'ti'amujurūg — io'e.

⁸ Wara'at Deus ekawēn tojotjot'ukat koapat no-muju oeku. Um oeku eium.

— Babilônia ka watwat puximayū a'ōbacaap oi'ūm — io'e. — Ikērēat mugēgē'uk osodop ip soat

ka watwat eju — io'e. — Warara'acat tayxi eju jepopo'ukap puxim ikērēat muğēğē'uk ip osodop, warara'acat itop eju jepopo'ukap puxim tak — io'e. — Gasū bit ixeyū a'obacaap oi'ūm — io'e.

9-10 Wara'at Deus ekawēn tojotjot'ukat ojojojo—soat tağ iisuayū. Ebapūğ ip um oekuku eium.

— Ipararu jījāat pe “Ēn xipat cīcā” i'e'e'ukayū ipiat supi'ajojo jījā—ixe jo'iat pe “Ēn xipat cīcā” i'e'e'ukayū dak — io'e. — Ibutet pararak topa'a beayū dak ipiat supi'ajojo jījā—ibutet pararak ibūnū'a beayū dak — io'e. — Deus itakoma jījā je'e ixeyū kay. Itabotaidabotbot ġu je'e ixeyū kay—pūğ kay dak ka'ūma. Iba'ore je'e cebe ip jenapōñ ām ipiat'ajojoap puxim — io'e. — Ipiat supi'ajojo jījā ma ip. Daxa be ipiat supi'ajojo ip, enxofre isopat pe dak — io'e. — Deus ekawēn tojotjot'ukayū etabutpe ipiat supi'ajojo ip, soat tağ iisuayū etabutpe. Mēmē etabutpe dak ipiat supi'ajojo ip — io'e. **11** — Ixeyū beaptig jedigeuhum soat em daxadig. Ka'ūmğu kabi dağ tiğ'ūmat. Soat em ma tiğteğ e'em. Iximabun, kabiabun tiğteğ e'em — io'e. — Ixeyū be ipiatpi'ajojoap tak i'ūm ġu. Cebodoy ba'ore cebe ip. Kabiabun ipiat'ajjom ip jeedop, iximabun tak—ipararu jījāat pe “Ēn xipat” i'e'e'ukayū, ixe jo'iat pe imēn i'e'e'ukayū dak—topa'a be ibutet pararakayū — io'e.

12 Apēn ibutet pararak ibūnū'a beayū ipiat supi'ajojo jījā iap kay ġebum pima, yukpiceğēm ġu juy jeedop ip jetabucap kuğ Deus ebekitkiyū—Deus a'ō kay kūyjobicayū—Jesus kay jetabucap kukayū.

13 Gebuje kabi kadiwiat'a'õ oya'ïjojo.

— Pūgpūg xipacayũ'in mabuk yaoka ip ẽgasũ itakomaayũ jetabucap epere'ũmayũ, ipararu jijäat putet mubararakan ibu'u'uyayũ — io'e. — Icokcok ip jeedop o'yaoka ma'gu ip — io'e. — Iboap cuy eãubararak taperadup pe — io'e.

— Icẽmãñ ën e'em — i Deus biõgbuk o'jede.
— Icokcok cïcã ma ip jeedop — io'e. — Ipi ju bima o'jekapikpik cïcã ip wuykukukat peam — io'e cebe — kabi beat pe. — Ce'ü buje bit ip jeebodoy — io'e. — Kapikap kay ẽgu ip je'e — io'e cebe. — Jekaba'üm ip — io'e. — Xipan cïcã ip o'jekapikpik iapteim tak ip idujuu jeweju — io'e cebe.

Imẽn Deus biõgbuk o'jede kabi kadiwiat'a'õ wa'õpiju.

14 Apẽn jebapuk ãmap kabia bima iap cocom mabuk oğuy wexey jo'iat pe. Aãokatkat co'iat ojojojo. Xik'i osunuy kabikerereat ceje. Ouro muğëğë kuğ jabe osunuy. Pẽgap kuğ osunuy jebui be — tûybibiati kuğ.

15 Deus ekawẽn tojotjot'ukat o'jẽm Deus eju kawẽnwẽnap'a bewi. O'jewãwã ya'õberen kabikerereat cejeat pe.

— Epẽğäm cuy etiptakat soat eipi dağatip, kuy o'taop puye — io'e ya'õberen. — Gasũ ma juy etiptakat — io'e.

16 Imẽnpuye cococo'i o'e. Tiptakatkan o'e jepẽğäm kabikerereat cejeat. Jepẽgap o'ğuyco. Soat eipi dağatip takatkan o'e. Pere. Soat o'tiptakat. Kuy o'jepere.

17 Gebuje wara'at ojojojo Deus ekawẽn tojotjot'ukat. Ixe dak o'jẽm Deus eju kawẽnwẽnap'a

bewi—kabi beat'a bewi. Ixe dak pēğap kug osunuy tūybibiat kug.

18 Ibocewi wara'at Deus ekawēn tojotjot'ukat o'jēm tōmte'okuatōm mupikupikap'a xewi. Ixe daxa kukuk'ukat osunuy tōmte'okuatōm mupikupikap'a beat taxa kukuk'ukat. Ixe o'jewāwā ya'ōberen jebure be—pēğap kukat pe.

— Epēğām cuy uva'adot eyadot'ağobidakat — io'e. — Soat eipi dagatip pe juy eyadot'ağobidakat — io'e. — Kuy o'yaop — io'e ya'ōberen.

19 Imēnpuye cocococo'i o'e. Yağobidakatkan oeku soat eipi dağ uvadip tağ. Pereh. O'jepere. O'yamōğ yamucakcakcakap'a be yabidi'uk am. Deus ipiat supi'ajojoat kūyjobit'ūmayū be apēn ip uva'a mucakcakcağ iap puxim. **20** Ikabogatka etakobe yamucakcakcağ ip osodop. Xere ġu o'yabidijēm uva'abidi. Yamucakcakcakap'a bewiapti kūyjobit'ūmayū'ūm'ūm toy buxim. Xere ġu toy o'toyjēm. Kiiii iān toy. 3000 quilometrom o'toyjēm. Toydibida pūğ metro ipidase dak o'jedoyeku—Deus ekawēn kay kūyjobit'ūmayū'ūm'ūm toy.

15

1 Gebuje wara'at ipararuat ojojojo kabi be yoboğat. O'jebapuk omukūyjo am apēn ġuyjom jebapuk iam. 7 be ojojojo Deus ekawēn tojotjot'ukayū. Omukūyjojoap iba'arēm mabuk osunuy oxe. Yoboğ osunuy. Ipararu jījāat osunuy. Warēmtaksuğat kug ip oekuku—ămap kug. Ipi kay ixik puje Deus jetakomaap ġu'ūm.

— Eyju ma warēmtaksuğat epejoxik kūyjobit'ūmayū be — io'e Deus cebe ip. — Wa'ōbi ma

ipiat cuy epesupi'ajojoat cebe ip – io'e. — Ixeyū acā ojoxikat wetakoma eykay iap mubapuk am soat pe kūyjobit'ūmayū be – io'e Deus cebe ip—⁷ beayū be.

² Gebuje iodi buximat ojojojo—vidro muğēğē. Vidro iwekoykey osunuy daxa eju. Ixiriruk osunuy. Ipararu jījāat a'ō kay'ūmayū dak ojojojo—ixe jo'iat a'ō kay'ūmayū dak—jebutet enúmero kukat kukat a'ō kay'ūmayū. Kacūğcūğ'i ip osodop iodi buximat xe—vidro muğēğē xe. Harpa'a muydedem ip osodop—Deus emuaũm muydedem. ³ Moisés bibodom ip o'jebibododon—wuykukukat puywatwat'ukat pibodom. Mēmē buxim oe'ūiat pibodom tak ip o'jebibododon. Ibom o'jebibododon ip:

Ocekukukat, ēn acā Deusat, i. Ĕn soat podi ma a'ōbacaap kuğ, i. Yobog cīcā eğugēğēiat, i. Ocecokcok cīcā ȝebum am emumuğē kay, i. Ĕn soat tiwatwat kukukat, i. Soat em cūğ ma ēn ocekuğ, i. Icēmān acā ēn e'em, i. ⁴ Abu ibuyxim ȝu ekuğ? Soat ma ibuyxim ekuğ, i. Abu kuka i'e pin ȝu “Ĕn soat podi ma a'ōbaca” i? Soat ma imēn i'e pin, i. Ĕn acā ikērēat kuğ ȝu, i. Soat tağ eisu, i. Soat tiwatwat jajēm “Ĕn xipat cīcā” i'e am ewebe, i. Soat em cūğ ma ēn wuykuğ iap cocom soat ipi juacayū, i.

Ibom o'jebibododon ip. ⁵ Cebibododon epere buje, Deus eju kawēñwēnap'a oyajojo. X̄intabi ekoce buje oyajojo. Torojo'a o'yanuy ibo'a be—Deus nuynuyap cīcāap'a. ⁶ ⁷ beayū o'jēm Deus eju kawēñwēnap'a bewi Deus ekawēn tojotjot'ukayū. Warēmtaksiğat kuğ ip osodop ipiat'ajoan

kūyjobit'ūmayū be. Cesaysopsepat kuğ ip osodop irucat kuğ, iarixiğsūğat kuğ. Ouro muğēğē kuğ ip osodop jekūm'a eju. ⁷ Püğ ebadiipdip itabēğayū'in bacia'a jo'iat'a o'yaümüm soat pe 7 beayū be—ouro muğēğē'a. Soat ip yakuğ pügpügpüğ jebui wedim. Yanopapūn ip o'yadop Deus etakomaap kuğ—soat em itaicat etakomaap kuğ. ⁸ Deus soat podi ma jedipap kuğ iaptığ o'jedigepögpöğ soat'abi dağ Deus eju kawēnwēnap'abi dağ, Deus soat podi ma ja'ōbacaap kuğ iaptığ tak. Soat iōm pa'ore ip osodop badiat'abi be 7 be Deus ekawēn tojotjot'ukayū be warēmtaksuğat xikap epere'üm pima—ipiatpi'ajojoan epere'üm pima.

16

¹ Gebuje Deus eju kawēnwēnap'abi oya'ijojo. O'jekawēn ya'ōberen 7 be Deus ekawēn tojotjot'ukayū be.

— Epeju juy — io'e cebe ip. — Bacia'a buximat'a beati juy epetixik ipi kay—Deus etakomaapti — io'e. — Deus etakomaapti juy epetidi soat kūyjobit'ūmayū be — io'e. — Epeju — io'e.

² Koapat o'ju Deus ekawēn tojotjot'ukat. Jebacia'a buximat beati o'tidi ipi watwat kay. Imēnpuye weroweropi o'jebak cebe ip—topa'a be ipararu jījāat putet kukayū be—ixe jo'iat a'ō kayayū be dak. Ipi jījā osodop, ierep cīcā dak, iohe ġu dak. Kuy püğ ma jebacia'a buximat beati o'tixik.

³ Gebuje wara'at o'tidi jebacia'a buximat peati. O'tidi tibög cīcāati be tiyuati be. Imēnpuye o'jediewexat. Ce'ūatoy buxim o'e. Imēnpuye idibi

dağacat oap soat. Soat ip oap idibi dağayū'ūm'ūm. Kuy xepxepayū jebacia'a buximat peati o'tidi.

⁴ Gebuje wara'at jebacia'a buximat peati o'tidi idibi kay—tiyu'ūmati kay. Idi'a dağ tak o'tidi. Imēnpuye o'jediewexat. Toy o'jediewexat.

⁵ Wara'at Deus ekawēn tojotjot'ukat o'jekawēn Deus eju gebuje bit. Ixe idibi kukukat osunuy—soati kukukat. Ixe ekawēn oya'ijojo.

— Ėn ikērēat kuğ ğu—pūğ em tak ka'ūma — io'e Deus pe. — Cūğ ma ēn ipiat'ajoan kūyjobit'ūmayū be soat pe — io'e. — Soat em ma etait. Kuyje dak cuk adi etait egypt — io'e. ⁶ — Kūyjobit'ūmayū ma juk adi ebekitkiyū'ūm'ūm o'yaoka. O'toymukereren ip. Ekawēn muwēnuwēn'ukayū'ūm'ūm tak o'yaoka ip — io'e. — Gasū bit cuy etoykōnat cebe ip toymukererenapteim — io'e. — Ikērēm cuk adi ip oekuku iaptei bubum ip ğasū exewi — io'e Deus pe.

⁷ Tōmte'okuatōm mupikupikap'a xeat'a'ō dak o'jekawēn wa'ōpiju.

— Ocekukukat, ēn acā Deusat — io'e. — Ėn soat podi ma a'ōbaca — io'e. — Ėn cedağ ma ipiat'ajoanoan kūyjobit'ūmayū be — io'e. — Cūğ cīcā ewebe ipiat'ajoan cebe ip kūyjobit'ūm cīcā ip puye — io'e.

Kuy ebapūğayū jebacia'a buximat peati o'tidi Deus ekawēn tojotjot'ukayū.

⁸ Gebuje wara'at jebacia'a buximat peati o'tidi kaxiepiat etabe. Imēnpuye adedeayū oipik ipi watwat. ⁹ Kūyjobit'ūmayū oipik cīcā kaxie pi-bun. Imēnpuye ip Deus o'jomuymuy jījā, ixe warēmtaksuğati o'tidiat cebe ip puye. Imēnpit ikērēat muğēğēap o'jepere ğu ip. “Ēn soat podi ma a'ōbaca,” i'e bu'u'u jījā ip osodop Deus pe.

Kuy ebadiipdipayū jebacia'a buximat peati o'tidi Deus ekawēn tojotjot'ukayū.

10 Gebuje wara'at jebacia'a buximat peati o'tidi ipararu jījāat abikbikap pe—idip cīcāat pe. Imēnpuye kabiokboğ o'e cekay. Soat ya'ō kayayū kay dak kabiokboğ o'e. Jekō ip o'sukōaha ipibun ma. **11** Deus tak o'jomuymuy jījā ip kūyjobit'ūmayū. Kabi beacat kukukat o'jomuymuy jījā ip ipiat o'supi'ajo ip puye, werowero kuğ ip puye dak—soat tağ ipi jījāat kuğ puye. Inaka oibu'un'ūma ip ikērēat muğēğem. O'jēm'ūma ip e iekērēate dağwi.

Kuy 5 be jebacia'a buximat peati o'tidi.

12 Gebuje wara'at jebacia'a buximat peati o'tidi. O'tidi idibi be—tiboğati be—Eufratesti be. Imēnpuye o'tiap. Idibi o'tiapat tağ e o'jeeebapuk. O'tiap ipi juayū kukukayū beapem—kaxi jēmap pewiacat peapem. **13** Ebapūğ ibiōğbuk kērēayū dak ojojojo. Muo buxim ip osodop. Pūğ o'jēm seğemoxixi kōmbie dağwi. Wara'at o'jēm ipararu jījāat kōmbie dağwi. Wara'at o'jēm jewexe Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat kōmbie dağwi. **14** Ixeyū ibiōğbuk kērēayū wuywebe i'e ba'oreat mubapukpuğ. Ixeyū ebapūğayū cucum soat ka kay ika kukukayū mu'awero am nopağōğō ãm. Nopağōğōm ip je'e. Nopağōğōm pima Deus soat podi ma wa'ōbaca iap ğubapuk soat pe.

15 — Eya'ōpicūğcūğ cuy epesop — i'e'em Cristo wuywebe. — Ibukurukat puxim oajēm — i'e'em. — Adeayū aḡ'üm pima oajēmtujupa'um'um'ukat puxim — i'e'em. — Icokcok ip je'e wajēmap wiwi'ukayū—jewemukērērēn'ūmayū — i'e'em.

— Totiteayū buxim ip je'e wajēm puje — i'e'em. — Isūsūn ġu ip je'e — i'e'em Cristo.

16 Ixeyū ibiōgbuk kērēayū soat ka kukukayū o'ġu'awero ip pūgka be ma. Ixe ka butet Armagedom i omuy Hebreu a'ōm—Judeuyū a'ōm.

Kuy seis beayū jebacia'a buximat peati o'tidi.

17 Gebuje kanomūmat jebacia'a buximat peati o'tidi eiumwi. Deus eju kawēnwēnap'a bewiat o'jewāwā ya'ōberen—Deus abikbikap xeat.

— Kuy o'e, io'e.

18 Imēn i'e buje, xiririk. Paw. O'jepaw. Xiririk-pawiat o'jepaw ya'ōpuruğ cīcā. Tūmūn'a'ō dak o'jede ya'ōberen. Poroğiat tak o'jede ya'ōpuruğ. Ipi dak o'jexixi jījā. Puje buk a'ġu o'jebapuk iboap? Ka'ūma ma. Gasū acā. Ipi mubapuk pujeap a'ġu iboap ka'ūmğu. Soat podi ma ipararuat o'jebapuk ġebuje. **19** Babilônia ka dak o'sukamuwe'ut'ut ipi exixi buje. Ebapūğkam o'jekaewexat. Deus soat eipi dağatka dak o'sukamu'ūm. Deus o'jegebu Babilônia ka watwat kay. Ikērēat mujurūğrūğxiayū kay o'jegebu. Warara'acat peap podi ma ipiat o'supi'ajoat cebe ip. Jetakomaap mu'ūm puje acā oibu'un ipiat'ajoan cebe ip kūyjobit'ūmayū be. **20** Pa'ūm. O'jepa'ūm soat tip'aweroro. Pa'ūm. Co'a dak o'jeaepa'ūm. **21** Akadadada dak o'ta'at'at kabi bewi tapoxiata. Pūgpūğta tapoxi jījā o'tadop—40 kiloata. O'ta'at'at ipi juacayū be—kūyjobit'ūmayū be. Itakoma o'e ip Deus kay ipiat'ajojom puye, warēmtaksuğat puye dak, akadadada buye dak. Deus o'jomuymuy jījā ip.

17

1 Gebuje 7 beayū'in oajēm okay—Deus ekawēn tojotjot'ukayū'in—bacia'a buximat kukayū'in.

— Ejot — io'e owebe. — Apēn Deus iboka sukamu'üm cīcā iap cuy oğubapuk ewebe — io'e. — Ibo ka omuy idibi xe—ti'adeati xe — io'e. — Ikērēat muğēğēm cīcā ip ibo ka watwat — io'e. — Apēn yapoat wara'at kaykaykay ma jepo am iap puxim wara'at kaykaykay ma e'em ip itabut. Tūybe Deusat iān e'em ip — io'e. — Imēnpuye Deus ibo ka sukamu'üm cīcā — io'e owebe. **2** — Ikērē jījāat o'ğugē ip ibo ka watwat eju soat ka kukukayū—yapoat co'iyū eju — io'e. — Ixe adeayū be ikērēat o'ğujurūğat apēn itabut'ūmayū jebureyū muka'o'on iap puxim — io'e. — Imēnpuxim ibo ka watwat tak ade kūyjobit'ūmayū be ikērēat o'ğujurūğat — io'e owebe.

3 Gebuje okpiwan ğu juk ocewağuy. Deus biōgbuk cuk wağuyda. Deus ekawēn tojotjot'ukat odujowat uk'a'ümat pe. Ayacat ojojojo iboce. Xik'i osunuy wara'at ipararu jījāat akpi jeje—ipakpukat akpi jeje. Deus muymuyap ekawēn ibararak osunuy ixe dağ soat tağ. 7 be ya'a o'yanuy. 10 be yakanasū o'yakanasünү. **4** Ayacat esay ipakpusk osunuy. Ouro muğēğēbu kuğ osunuy soat tağ jesay dağ. Wita'a kuğ tak osunuy—yadeibog cīcāat'a kuğ. Pérola'a kuğ tak osunuy yadeibog cīcāat'a kuğ. Bacia'a buximat'a kuğ osunuy jebui be—ouro muğēğē'a kuğ. Yanopapūn o'yanuy xipat'ümap kuğ, wuymusüsüsünnap kuğ tak, ixe ağokatkayūxi jījā buye. **5** Topa'a be ibutet ibararak osunuy. Ka'üma ma itaybit apēnape ibutet iam. Babilônia ka ikaboğatka i ikabutet

osunuy. Aġokatkayū xiayū kukat i dak ibutet osunuy. Xipat'ūmayū kukat i dak ibutet osunuy. Jekpiwatpin ma jewaġuymukērērēn'ukat i dak ibutet osunuy. Ebapūġputet ibutet. ⁶ Ayacat ika'oat puxim icokcok osunuy ade Deus ebek-itkiyū'ūm'ūm o'toymukereren puye. Ixe ayacat ojojojo. Ayacat ixeyū'ūm'ūm o'yaoka, Jesus kay jījā ip puye, jetabucap o'jepere ġu ip puye. Oparara jījā ojeku ixe jo buje.

⁷ — Pēnpuye eparara ixe buxim? — io'e owebe Deus ekawēn tojotjot'ukat. — Ajo iba'arēm exe iam cuy õn jemukūyo — io'e owebe. — Abu-buxim ixe ayacat iam tak õn jemukūyo — io'e. — Abu-buxim ipararu jījāat iam tak õn jemukūyo — io'e. — Apēnape subo iam tak õn jemukūyo—ayacat kuġ jekpi jeje iam — io'e. — Apēnape ⁷ be ya'aat iam tak õn jemukūyo — io'e. — Apēnape ¹⁰ be yakanasūat iam tak õn jemukūyo — io'e owebe. ⁸ — Ixe ipararu jījāat kuy bima itait osunuy. Gasū bit itait ġu o'e. Gaxīn ma ixe jeejēm ikūybioreg cīcāatkūy bewi. Imēnpit Deus ixe ġu'ūm — io'e. — Abuyū soat em itait jeedop Deus xe iaptup pe ibutet pararak'ūmayū iparara jījā je'e ipararu jījāat co buje — io'e. — Ibutetpararak ġu ip ipi muġē'isum ma — io'e. — Ixe ipararu jījāat itait osunuy kuy bima. Gasū bit itait ġu o'e. Waram ġuto jebapuk — io'e.

⁹ — Itaybit cīcāat acā itaybit e'em apēnape ojojojo iam—yaġuybabiat acā — io'e owebe. — ⁷ be ya'aat puxim ⁷ be ma co'a dak. Ayacat xik'i iġo'a jeje—⁷ beat'a jeje. Ika kukayū buxim tak ip ya'a — io'e owebe. ¹⁰ — ⁵ be ixeyū'in ibaca'ūm o'e ip. Ka'ūma ma kūyjobit ixeyū a'ō kay ġasū bit — io'e. — Pūġ ma

ixeyū'in ya'õbacaat ñgasū — io'e. — Adeayū ixe a'õ kay o'e kũyjobit — io'e. — Wara'at ixeyū'in oajẽm ñgu buk adeayū kukukan. Ixe ajẽm puje bit, darem ma adeayū kukukan jeenuy — io'e owebe. ¹¹ — Ipararu jijāat kanomūm adeayū kukukan je'e — kuy bima itait osunuyiat — ñgasū itait ñgu iat — io'e. — 7 beayū nomukadi ixe dak adeayū kukukan je'e. Deus ixe dak ñgu'um — io'e owebe.

¹² — 10 beat yakanasū eyakanasūjojo — io'e. — Ixeyū yakanasūyū 10 beayū buxim ika kukukayū buxim. Adeayū kukukayūm ñgu buk o'e ip. Guyjom acā je'e ip — io'e. — Darem ma ikukukayūm ip jeedop ipararu jijāat eju — pūg hora ma — io'e owebe. ¹³ — Jewaçuyocom ip 10 beayū. Imēnpuye ja'õbacaap ûmûm ip ipararu jijāat pe. Imēnpuye ixeyū a'õbi jeku ipararu jijāat — io'e owebe. ¹⁴ — Ixeyū 10 beayū nopaõgõõm ip je'e mẽmẽ buxim oe'üiat eju. Mẽmẽ nopaõgõõm je'e ixeyū a'õbacaap mu'um ãm — io'e. — Nopaõgõõm je'e jemuno-muwãyū eju, jemunaëyū eju — ja'õkayayū eju. Ixeyū a'õbacaap ñgu'um mẽmẽ. Ixe soat podi ma ya'õbacaat. Adeayū kukayū kukat ixe. Imēnpuye ixeyū a'õbacaap ñgu'um — io'e owebe.

¹⁵ — Idibi dak cuk etijojo — io'e owebe Deus ekawẽn tojotjot'ukat. — Ayacat xik'i osunuy ixedi adopa dag — io'e. — Ixedi soat tiwatwat puxim, soat eipi watwat puxim tak, soat iwarururuayū buxim tak, soat a'õm kawẽnwẽn'ukayū buxim tak — io'e owebe. ¹⁶ — 10 be yakanasūat tak cuk ejojojo — io'e owebe. — Ixeyū yakanasūyū itakoma jeedop ip ayacaw kay — agókatkayūxi kay. Ipararu jijāat tak itakoma je'e cekay — io'e. — Soat ibubut ju'uk ip cexewi. Cesay'um suiwat ip. Ixe aokam ip.

Ixe'üm ën suën'o ip. Cepoyat ip ǵupik daxa be – io'e. ¹⁷ – Deus ixeyü o'ǵubikuy jebikuyap taǵ jeku am. Ixeyü o'ǵubikuy jewaǵuyco am jeweweju. Imënpuye Deus bikuyap taǵ yaoka ip. Imënpuye "Wuya'óbacaap cuy aǵüm ipararu jíjääat pe," i je'e ip jewewebe ika kukukayü. "Wuya'óbi juy ixe je'ku" i je'e ip jewewebe ma. Imën ma soat jebapuk apẽn cuk adi Deus o'e'e iap taǵ – io'e owebe.

¹⁸ – Ixe ayacat—ejojojoiat—ikabogatka buxim – io'e owebe. – Adeayü kukukayü emukakukpin-putka buxim – io'e owebe. – Adeayü kukukayü cucum ibo ka be ikérēat muǵě ām – io'e owebe Deus ekawēn tojotjot'ukat.

18

¹ Iboap co buje, wara'at ojojojo Deus ekawēn tojotjot'ukat. Kopkom o'e kabi kadiwi. Ya'óbacaat osunuy. Isopsep osunuy. Imënpuye jesopsepap kabiam soat eipi o'ǵukabia.

² – O'suka'üm cícā ma – io'e ya'óberen. – Babilônia ka o'suka'üm cícā ma – io'e. – Kuy bima ya'óbacaayü cucu'uk ip oosodop ibo ka be – io'e. – Gasü bit ibiōgbuk kérēayü acā o'jepoyat ibo ka be, axikyü ikérē jíjääyü dak – io'e. – Wasüyü dak o'jepoyat ibo ka be – i'oibit'ümat – io'e. ³ – Ibo ka watwat ikérēat o'ǵujurügrüǵat soat ka watwat pe wuybureyü muka'o'onap puxim, – io'e. – Jekpiwatpin ma ikérēat muǵěǵě'uk ip osodop ibo ka watwat eju. Ika kukukayü dak ikérēat mujurügrüǵ'uk ip osodop ibo ka watwat eju. Tarekrek kukukayü dak jewemukariawan'uk ip osodop ixeyü ikérēat muǵěǵěaptei bubum – io'e.

⁴ Wara'at'a'ó dak oya'íjo kabi kadiwiat'a'ó.

— Bekitkit, epewat cuy ite ka bewi — io'e. — Epejẽm cuy ite ka watwat xewi — io'e. — Ixeyũ buxim ūju juy epesop — io'e. — Ixeyũ burem ūju juy epesop ikẽrẽat mujurũgrũg — io'e. — Ixeyũ eju ikẽrẽat mujurũgrũg pima, Deus ipiat supi'ajoat eywebe apẽn ipiat supi'ajoat ixeyũ be iap co'i — io'e. ⁵ — Ibo ka watwat xipat'umap muğẽğëxi. Imu'awero buje, kabi tẽg kuka o'e xipat'umap — io'e. — Deus o'jegebu apẽn cuk adi ikẽrẽat o'gjurũgrũg ip iap kay — io'e. ⁶ — Apẽn ip cuk adi warẽmtağ eykukaptei juy epeteida cebe ip — io'e. — Xepxepteim pit cuy epeteida cebe ip — io'e cebe. — Tipiati juk ip o'timuğẽ eywebe tikõğaptim. Tipi jijãati juy epetimugẽ cebe ip tikõğaptim — io'e. — Ibodim cuy bacia'a epeyamunopapũn ixeyũ muka'onaptim — io'e. ⁷ — Ipiat cuy epesupi'ajoat cebe ip, idip cĩcã ip osodop jewexe iapteim — io'e. — Epeğügűycügcüg cuy ip teibog cĩcãat pupu'uk ip osodop iapteim — io'e. — “Soat kug õn ika kukukat co'i,” i te'e ma o'e ip jewebe ma. “Itayxibuk ūju õn,” i te'e ma o'e. “Ipiat osupi'ajo ūju—püg em tak ka'uma ma,” i te'e ma o'e jewebe ma. “Oğuycüg ūju juy oce,” i te'e ma juk adi o'e'e. ⁸ Te'e ma imẽn cuk adi o'e'e — io'e. — Imẽnpuye püg kabiam ma soat ipiat je'bapuk cebe—warẽmtaksiğpi. Iwãtaxipi dak je'e. Ipiat tak supi'ajo. Re dak supi'ajo — io'e. — Daxa be ipik — io'e. — Soat iboap je'bapuk cebe wuykukukat ya'õca buye. Ixe wuykukukat Deusat—soat podi ma ya'õbacaat. Wuykukukat apẽn ipi ju bima juk adi oekuku ip iaptei ideida soat pe — io'e.

Imẽn Deus ekawẽn tojotjot'ukat ya'õberen o'e owebe.

9 Babilônia ka pikpiğaptiğ co buje, iğuycüğ cīcā je'e ika kukukayū—iğō ka watwat puxim jemucokcok am ikērēat mujurūğrūğ'ukayū—yapoat eju jepopo'ukayū buximayū. Jeetōn ip ibo ka pikpiğaptiğ co buje. **10** Wūy ma ip jeedop kacūğcüğ'i ikapikap cocom. Wuywebe dak xe'e je'e imēn iap puxim iparara ip.

— Tadaybot cīcā opop ip pikpiğ! — i je'e ip tiğcocoayū. — Karem ip ipiat'ajojom — i je'e ip. — Kuy bima ikabog cīcāatkam o'sukadop — i je'e ip. — Soat pe bit ibo ka ikamu'üm pa'ore o'sukadop — i je'e ip. — Deus pe bit pūğ hora ma o'sukamu'üm — i je'e ip.

11 Ibo ka pikpiğaptiğ cocom pima, iğuycüğ cīcā je'e ip tarekrek kuğ topibiyū dak. Ka'ümğu o'e tarekrek pupu'ukayū, oipik ip puye. Imēnpuye cewebubut pu ba'ore o'e ip. Ka'ümğu ip o'e ibubut pupuayū. Imēnpuye jeetōn ip. **12** Imēn je'e ip tōtōn:

— Abu xe'e ǵasū je'jat wuyeouro, wuyeprata dak? — io'e ip jewewebe. — Abu xe'e ǵasū yadeibogat'a yabu wuyxewi, pérola'a dak? — io'e ip jewewebe. — Abu xe'e pagó je'jat wuyxewi—iarixigat, ipakpukat tak, lā ipakpukat tak? — io'e jewewebe. — Abu xe'e ǵasū soat'ip yopu wuyxewi—ip warēmtaksuğat'ip? — io'e. — Abu xe'e ǵasū marfim muğēğe je'jat wuyxewi? — io'e. — Abu xe'e yopteibog cīcāat'ip muğēğe je'jat wuyxewi? — io'e. — Abu xe'e ǵasū icaat muğēğe je'jat wuyxewi—bronze muğēğe, ferro muğēğe dak, mármore muğēğe dak? — i'e'em ip tōtōn. **13** — Abu xe'e wuyxat mukunuku-nap je'jat wuyxewi—canela? — io'e ip. — Abu xe'e ǵasū tibu wuyxewi tide'oati, mirradi dak? — i. — Abu xe'e tōmpu wuyxewi pão'anõm? — i. — Abu

xe'e tibu wuyxewi uva'abidi, oliveira xepti dak?
 — i. — Abu xe'e tõmpu wuyxewi trigonõm? — i.
 — Abu xe'e tabu wuyxewi trigoda? — i. — Abu
 xe'e ẽasũ gado je'jat wuyxewi, ovelha dak, cavalo
 dak? — i. — Abu xe'e carro je'jat wuyxewi cavaro
 imupuxikpuxigat? i. — Abu xe'e wuyjuyũ je'jat
 wuyxewi jebuywatwat'ukan? — i.

Imẽn je'e ip tarekrek kuã topibiyã jew-
 ewebe. Imẽn je'e ip tõtõn pima jebubut
 pupu'ukayã'um'um'um oipik puye. ¹⁴ Imẽn je'e ip
 ibo ka watwat pe:

— Soat eyetabikukuap kuy oi'um — i je'e ip ibo
 ka watwat pe. — Soat eybubut oi'um — i je'e. — Kuy
 bima ade idipat kuã epesop, ade ouro dak — i je'e
 ip. — Gasã bit soat oi'um — i je'e ip. — Waram pit
 epetobuxik gu — i je'e ip ibo ka watwat pe.

¹⁵ Ibo ka be ip o'jekariwawan. Gasã bit wãy wi
 ma ip o'e ikadiã cocom. Wuyju dak xe'e acepik iap
 ip imuparararan. Jewãwã ip. Jeetõn tak ip.

¹⁶ — Tadaybotbot cÃcã ip opop pikpiã ibo ka
 watwat'um'um — i je'e ip. — Karem ip oipik — i je'e
 ip. — Kuy bima teiboã cÃcãat kuã oekuku ip jesay
 kuã—paãgo iadixigat kuã — i. — Ipakpukgãgãnat
 kuã tak oekuku ip, ipakpukat kuã tak, lã muãegã
 kuã tak — i je'e ip. — Ouro muãegã kuã tak ip
 oekuku jemujoipin am — i je'e ip. — Wita'a'it'it'a
 muãegã kuã tak ip oekuku jemujoipin am, pérola'a
 muãegã kuã tak — i je'e ip. ¹⁷⁻¹⁸ — Soat o'jepa'um
 pãg hora ma — i je'e ip. — Soat jekariwaap oi'um —
 i je'e ip.

Ibo ka wi wãy ma dak ip osodop ibo ka
 pikpiãaptiã cocom kobexixi kukuk'ukayã,
 kobexixi daã cucu'ukayã dak, kobexixi

mudidimyū dak, kobexixi bewi yajēm'ibiyū be tarekrek ūmūm'ukayū dak.

— Ibo ka soat ka podi ma ikadip o'sukadop – io'e ip tiğ cocom pima. — Ka'ümğu ağıka iboka jo'iatka ikadip cīcāatka – io'e ip.

19 Jebabim ip o'jewa'amudididiğ ka'winōm jeğuyucūgap mubapuk am. O'tōn cīcā ip iğuyucūg cīcā buye.

— Tadaybot cīcā ip opop pikpiğ ibo ka watwat'üm'üm – io'e ip. — Karem ip oipik – io'e ip. — Kuy bima o'jekariawan ip soat kobexixi kukuk'ukayū ibo ka watwat cedinheiroboğ cīcā buye – io'e ip. — Pūğ hora ma oi'üm soat. Soat ibo ka watwat pubut oipik pūğ hora ma – io'e ip.

20 — “Eyju bit eycokcoğ cuy epesop,” i ñon pit e'em kabi beacat pe – io'e kabi beat owebe. — “Eycokcoğ cuy epesop,” i ñon e'em Deus ebekitkiyū be, Deus emumujuju be dak, Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayū be dak. “Eycokcoğ cuy epesop, Deus ipiat o'supi'ajoat ibo ka watwat pe ikērēm cīcā ip osodopdopdopiapeim,” i ñon e'em. “Apēn ip cuk adi ikērēm eykukapteim ipiat o'supi'ajoat cebe ip,” i ñon e'em – io'e owebe kabi beat.

21 Gebuje Deus ekawēn tojotjot'ukat wita'a o'yabu ya'ðbacaat. Yaboğ cīcāat'a o'yabu—tūmūntata mucakcakcakap'a jo'iat'a. O'yaxik idibi be tiyuati be.

— Apēn iðo'a oyaxik iap co'i Deus tak Babilônia ka sukaxik – io'e. — Waram pit acesukajo ğu ibo ka – io'e. **22** — Waram pit harpa muydede'ukat'a'ð aceya'ijo ğu ibo ka be – io'e. — Wara'at pubut'uk muydede'ukat'a'ð dak aceya'ijo ğu – io'e. — Tūmūn'uk'uk muydede'ukat'a'ð aceya'ijo ğu,

parasuy jo'iat muydede'ukat'a'õ dak – io'e. – Warẽmtaksuã pikpik'ukat acetobuxik ãgu ibo ka be – io'e. – Waram aceya'ijo ãgu tãmãntata mucackcakcakcap'a'õ dak ibo ka be – io'e. ²³ – Waram acejojo ãgu lamparina'ae ibo ka be – io'e. – Waram aceya'ijo ãgu jewebumãñ'isuayã icokcokap'a'õ ibo ka be – io'e. – Ibo ka beayã kariwawayã warara'acat podi ma ibubut ade ip osodop – io'e. – Soat kaka daãgayã muãguyukuku'uk ip osodop jebukaypacam ma – io'e. ²⁴ – Deus pit ipiat o'supi'ajoat Babilônia ka watwat pe jekawẽn muwẽnuwẽn'ukayã'ũm'ũm aokakaapteim—jebekitkiyã'ũm'ũm aokakaapteim—soat kaka watwat'ũm'ũm aokakaapteim – io'e.

19

¹ Iboap tomukadi, ya'õberenat'a'õ oya'ijojo ade jijã kabibeacayã a'õ.

– “Deus xipat cãcã,” i juy ace – io'e ip. – Deus acã wuydaxijojo'ukat – io'e ip. – Soat podi ma jedipap kuãg ixe – io'e ip. – Soat podi ma ja'õbacaap kuãg – io'e ip. ² – Ixe cãg ma ipiat'ajojoan kãyjobit'ũmayã be – io'e ip. – Cedaã ma ipiat'ajojoan cebe ip – io'e ip. – Ipiat o'supi'ajoat aãgokatkayãxiat pe, soat ipi juayã be ikẽrẽat o'ãgjurãgrãgat puye—ikẽrẽat mujurãgrãgxi ma jewaãguy mukẽrẽrẽnat puye dak – io'e ip. – Deus ipiat o'supi'ajoat cebe, jebuywatwat'ukayã'ũm'ũm o'yaokaat puye – io'e ip.

³ Waram ãguto o'jewãwã ip ya'õberen.

– “Deus xipat cãcã,” i juy ace! – io'e ip ya'õberen. – Apẽn soat em kapikiãjediãeuhum iap puxim,

soat em cuy ipiat'ajojom tak jeedop ip Babilônia ka watwat puximayū – io'e ip.

⁴ — Imēn cuy jeedop ip – i dak o'e 24 be aypapayū—ya'ōbuyxiayū.

— “Deus xipat cīcā,” i juy ace – io'e ip ebadipdip itabēğayū dak.

O'jēğ'aecōğcōğ ip Deus wap: — Ocecokcok cīcā ekay – i'e'em cebe.

Jabikbikap ceje xik'iat wap o'jēğ'aecōğcōğ ip.

⁵ Deus abikbikap pewi o'ya'ōajēm.

— “‘Deus xipat cīcā,’ i juy epe'e,” i ñon e'em soat ixe buywatwat'ukayū be, soat kaka dağayū be dak – io'e Deus xeat. — “‘Deus xipat cīcā,’ i juy epe'e,” i ñon e'em soat pe ibuyxim Deus kukayū be—ya'ōbuyxiayū be, ya'ōbuyxi'ūmayū be dak – io'e.

⁶ Gebuje wara'at'a'ō oya'ijojo. Adeayū e'awero buje iap'a'ō buxim o'ya'ōnuy. Ti'acap'a'ō buxim tak o'ya'ōnuy—ya'ōboğ cīcāat'a'ō buxim. Konēkonēk'iat'a'ō buxim tak o'ya'ōnuy ya'ōpuruğ.

— Gasū bit ocekukukat soat ipi juacat kukukan o'e – io'e ip. — Ixe acā Deusat ocexe – io'e ip. — Ixe soat podi ma ya'ōbacaat – io'e ip. — Imēnpuye: “Deus xipat cīcā,” i juy ace! – io'e ip. ⁷⁻⁸ Mēmē buxim oe'ūiat gaxīn ma jewebumūn – io'e ip. — Ixe wadip kuy o'jewemuxipan jewebumūn ām ceweju – io'e ip. — Imēnpuye wuycokcoğ cīcā juy ajop – io'e ip. — Iwadip kuy jesay o'jat jewebumūnap esay—pa gó iarixiğat muğēğē, isopsupat muğēğē, iwekoykey'ūmat muğēğē – io'e ip. — Imēnpuye juy acewemucokcoğ! – io'e ip.

(Iwadip pa gó iarixiğat kuğ soat Deus ebekitkiyū idipat muğēğēm iape).

9 — Deus emunomuwāyū icokcok cīcā — io'e waram Deus ekawēn tojotjot'ukat owebe. — Ixe juk o'tomuwā ip jekōn ām mēmē buxim oe'ūiat ewebumūnap epeta be — io'e. — Icokcok cīcā ip iaptup cuy etupmubararak — io'e owebe. — Deus ma imēn cuk omukūyjojo — io'e owebe Deus ekawēn tojotjot'ukat.

10 Ixe be omukūyjo buje ocēg'aecōgcōg cewap soat podi ma a'ōbuyxi ēn i'e am cebe.

— Owap pit cuy ecēg'aecōgcōg ġu — io'e owebe. — Ebuxim ma òn tak Deus buywatwat'ukat, wuykitpitpiyū buxim tak — io'e. — Jesus ekawēn kay jījāayū buxim òn tak kawēn icēmat kay jījāayū buxim — io'e owebe. — Deus wap acā juy ecēg'aecōgcōg “Soat podi ma a'ōbuyxi ēn” i'e am cebe — io'e owebe.

Jesus kawēn icēmat muwēnuwēn oekukuku. Gasū dak Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayū icokcok cīcā iboap ekawēn muwēn ām, kawēn icēmat cexe ip puye.

11 Gebuje kabi ikoce otobuxik. Cavaro ojojojo irucat. Cavaro akpi jejeat ojojojo irucat akpi jejeat. Ixe butet soat em ja'ō dağ jekuku'ukat i osunuy. Icēmat e'e'ukat i dak ibutet osunuy. Xepxeputet osunuy. Ixe cūg ma ipiat'ajoan kūyjobit'ūmayū be. Cedağ ma nopağōgōm jekay itakomaayū eju. **12** Ixe eta itasop o'sutanuy daxanabōē buxim. Ade ouro muğēğē kuğ osunuy ya dağ ika kukukat puxim. Ibütet ibararak osunuy topa'a be. Ixe acā itaybit jebuten. Warara'acayū bit itaybit ġu. **13** Iekabek kuğ osunuy. Toy kuğ osunuy iekabek soat tağ. Ixe butet Deus ekawēn i osunuy. **14** Ixe nomuju oekuku ip sorarayū kabi beayū. Cavaroyū akpi

jeje ip oekuku ixeyü dak—irucayü akpi jeje. Cesay kuğ ip osodop irucat kuğ—iarixiğat muğegeğe kuğ—xipat cīcāat kuğ. ¹⁵ Ibi bewi payao cēmcēm osunuy yobogat, tūybibiat. Ixem payaom Deus a'ðkay'ümayü a'ðbacaap o'ğu'üm. Ya'ðpuruğ ixeyü kukukan jeenuy—icaat kukat puxim. Soat podi ma ya'ðbaca ixe. Kūyjobit'ümayü aokam jetakomaap mubapuk puje. Ixeyü'üm'üm toy toy'ade je'e uva'a mucakcakcakap'a bewiati buxim. ¹⁶ Ixe butet ibararak opop jeekabek tağ jedao dağ tak. Ika kukukayü kukukat i ibutet. Ya'ðbuyxiayü kukukat i dak ibutet. Xepxeputet osunuy.

¹⁷ Gebuje Deus ekawēn tojotjot'ukat ojojojo. Cūg'i osunuy kaxiepiat eta be. Ya'ðberen o'jewāwā soat wasüyü kay—umayü kay—iğemət'o'o'ukayü kay.

— Epesot cuy — io'e ya'ðberen cebe ip, wasüyü be. — Epeye'awero juy peta be—Deus emumuğu be—yobogat pe — io'e cebe ip—iğemət'o'o'ukayü be. ¹⁸ — Epesot cuy ika kukukayü'üm'üm ën o am, sorarayü kukukayü'üm'üm ën o am tak, cavaroyü'üm'üm ën o am tak, cavaroyü akpi jeje oekuku'iayü'üm'üm ën o am tak — io'e cebe ip—wasüyü be. — Epesot cuy soat'üm'üm ën o am—tei'üm kapikpik'ukayü'üm'üm ën o am, ja'ðbi kapikpik'ukayü'üm'üm ën o am tak; ya'ðbuyxiayü'üm'üm ën o am, yopıçayü'üm'üm ën o am tak — io'e cebe ip—wasüyü be.

¹⁹ Ibocewi waram ǵuto ipararu jījāat ojojojo. Ixe ipararu jījāat o'je'awero ika kukukayü eju, ixeyü a'ðkayayü eju dak. Kuy juk ip o'jewemu'awero nopağōğō ãm cavaro irucat akpi jejeat eju,

ixe a'ōkayayū eju dak. O'jenopagağōğōm cīcā ip.
20 Cavaro akpi jejeat o'e jījā ipararu jījāat pe. O'taomūn. Jewexe Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat tak o'taomūn. Ipararu jījāat etabutpe wuywebe i'e ba'oreat mubapukpuk'ukat o'taomūn. Jedopa'a daḡ ipararu jījāat putet kukayū o'ğuguykukuku wuywebe i'e ba'oreat mubapukpuğ puye. Ipararu jījāat pe "Ēn xipat cīcā" i te'e ma i'e'e'ukayū o'ğuguykukuku. Ipararu jījāat o'joxik daxaboğ pe, enxofre nōm sop pe. Jewexe Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat tak o'joxik ibo be. Itabēğ ma ip o'joxik ibo be. **21** Cavaro irucat akpi jejeat ixik'ibiyū a'ōkayayū dak o'yaoka. Payaom ip o'yaoka jebi bewi ijēm'ibin. Wasūyū o'subibu'u'un iēn.

20

1 Gebuje Deus ekawēn tojotjot'uk ojojojo wara'at. Kopkom o'e kabi kadiwi. Chaveboğ kuğ osunuy jebui be—iküybioreğ cīcāatkūy nomudip'ukap kuğ. Correntebu kuğ tak osunuy ibupoxi jījāatpu kuğ. **2** Ixe Deus ekawēn tojotjot'ukat seğemoxixi o'ğukirik—ibiōğbuk kērēayū kukukat o'ğukirik. Satanás i ibutet. Ixe o'ğukirik ade koato tūy ām—1000 be koato tūy ām. **3** Imukirik puje o'joxik iküybioreğ cīcāatkūy be. Chavem tak o'sukūynomudip. O'sukūymuymūğmūğ tak ijēmap puxim waram soat ka dağayū muğuykukukuap puxim. Jeejēm ğu 1000 be koato dak. 1000 be koato kap puje bit waram ixe ğujēm darem ma tūy ām.

4 Gebuje yabikbikapyū ojojojo idip cīcāayū. Ixeyū jeje kaxikxik'iayū dak ojojojo. Deus ja'ōbacaap

o'gūm cebe ip.

— Apēn ipi juayū juk adi oekuku ip iaptei juy epeteida wa'ōbi — io'e Deus cebe ip. — Xipacat cuy epeğūm cedağ ma jekuku'ukayū be, — io'e. — Ipiat pit cuy epesupi'ajoat warēmtağ jekuku'ukayū be — io'e Deus.

Jesus kay jījā osodop iayū'ūm'ūm piōgbuk tak ojojojo. Kuy juk itakomaayū ixeyū'ūm'ūm o'yaoka. O'ya'uk'uk ip Jesus ekawēn muwēnuwēn osodop puye—kawēn icēmat muwēnuwēn osodop puye—Deus ekawēn muwēnuwēn osodop puye. Ipararu jījāat wap tak o'jēg'aecōgcōğ ġu ip—pūğ em tak ka'ūma. Ixe buximat wap tak o'jēg'aecōgcōğ ġu ip. Ibutet tak o'subutetmubararakat ġu jedopa'a be, jebūnū'a be dak ka'ūma. Waram ip o'jetait. Soat em itait jeedop ip Cristo xe. Ixe eju dak adeayū kukukayūm jeedop ip 100 koato bun. ⁵ Imēn Deus Jesus kay jījā osodop iayū'ūm'ūm ġutait waram. Warara'acayū'ūm'ūm pit waram ġutait 1000 koato kap puje acā—kūyjobit'ūmayū'ūm'ūm. ⁶ Icokcok jeedop ip Deus emumutaityū—koam o'ġutait'iayū. Xipat cīcāat kuğ ip jeedop—Deus xewiat kuğ. Waram kūyjobit'ūmayū e'ū buje, ixeyū bit je'ū ġu. Deus buywatwat'ukayūm ip jeedop paī buxim—Cristo buywatwat'ukayūm tak. Cristo eju adeayū kukukayūm ip jeedop 1000 koato bun.

⁷ 1000 koato kap puje Deus Satnaás ġujēmat daomūnmūnap'a bewi—ikūybioreğ cīcāatkūy bewi. ⁸ Ixe Satanás jeeju soat ka dağayū muğuykukukum. Gogue a'ōkayayū ġuguykukuku. Magogue a'ōkayayū dak ġuguykukuku. Soat ka watwat ġu'awero. Nopağōğō ām Deus a'ōkayayū

eju ip ġu'awero. Tak ġu ma jeedop ip. Ka'oririt co'iān ip jeedop adeap kuğ. Imuwēğūn pa'ore ma ip jeedop ade jījā buye. ⁹ Jepōğpōğ ip soat ka dağ Satanás a'ōkayayū. Deus ebekitkiyū ip yakodip yaokaap ojuy. Deus xe ikakukpinatka dak ip ikaakodip ika watwat aokaap ojuy. Imēnpit daxa jeekop kabi kadiwi yaoka ojuyayū mupik am. Soat ixeyū ġu'üm Satanás a'ōkayayū.

¹⁰ Deus ibiōğbuk kērēayū kukukat joxik daxabog pe—iodi jo'iat pe—enxofre nōm sop pe. Adeayū muğuykukuku'uk osunuyiat joxik ibo be. Kuy bima juk ipararu jījāat o'joxik ibo be, jewexe Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat tak. Ipiat'ajojom cīcā ip jeedop ibo be. Kabia bun ipiat'ajojom ip jeedop, ixima bun tak. Soat em ma ipiat'ajojom ip jeedop. Ipiat'ajooap i'üm ġu cebe ip.

¹¹ Gebuje yabikbikap ojojojo idip cīcāat, yobogat, irucat. Ixe jeje xik'iat tak ojojojo. Ipi o'jenapōn itabixewi, kabi dak. Ijojom ġu ip osodop ġebuje bit. ¹² Oe'ü'ü'iayū ojojojo ġebuje—yobogayū'üm'üm, ka'ümaya'yū'üm'üm tak. Kacūğcūğ'i ip osodop yabikbikap wap. Deus jebubutupyū o'tupmupaya livrodupyū. Wara'atup o'tupmupaya ġebuje. Soat em itait jeedop ip Deus xe iayū butet kukatup o'tupmupaya. Apēn ijodi bima juk adi oekuku ip iap ibararak osunuy ibodup pe. Deus o'teida soat pe oe'ü'ü'iayū be apēn ijodi bima juk adi oekuku ip iapteim. Xipacat o'ğüm cedağ ma oekuku'iayū be. Ipiat pit o'supi'ajoat ikērēm oekuku'iayū be. ¹³ Kuy juk tiyuati be oakōm'iayū'ümm'üm tak o'jebapuk kabi beat wap—yabikbikap ceje xik'iat wap. Kuy juk ipi be o'jokot ip'iayū'üm'üm

tak o'jebapuk cewap—kuy juk ipiat'ajojoap pe o'joxik ip iayū'üm'üm tak. Xipacat o'ğüm cedağ ma oekuku'iayū be. Ipiat pit o'supi'ajoat ikērēm oekuku'iayū be. ¹⁴ Deus wuymuy'ū'üp o'joxik daxabog pe—iodi jo'iat pe. Ce'ū'üayū dak o'joxik ibo be. Daxabog pe ixeyū xikap xepxep em wuye'üp co'i. ¹⁵ Soat em itait jeedop ip Deus xe iaptup pe ibutet pararak'ümayū bit o'joxik daxabog pe—iodi jo'iat pe.

21

¹ Gebuje kabi iisuat ojojojo, ipi iisuat tak. Kuyat kuy o'jepa'üm—kabi, ipi dak. Tiyuati dak o'jediepa'üm. ² Ikaisuatka dak osukajojo—Jerusalém ka. Õn, João, osukajojo. Kakopkom o'e kabi kadiwi—Deus xewi. Ikadip cīcā o'sukadop apēn ayacat jewemudipudim jewebumūn ām iap co'i. ³ Yabikbikap cejeat o'jekawēn ya'ōberen.

— Gasū bit Deus jemumuğēğeyū xe jeenuy — io'e.
 — Cebekitkiyūm je'e ip — io'e. — Deus tak ixeyū xe jeenuy soat em — io'e. — “Ekay acā ocetabut ēn acā Deusat puye,” i je'e ip cebe — io'e. ⁴ — Itadisup ip itōnap etadi. Ka'ümğu je'e wuye'ū'üp — io'e. — Wuyguyçūğap tak ka'ümğu je'e. Wuytōnap tak ka'ümğu je'e. Ipiat'ajojoap tak ka'ümğu je'e wuywebe — io'e. — Kuyatokok pit oi'üm kuy — io'e.

⁵ — Gasū bit õn soat oğuisun — io'e yabikbikap cejeat. — Apēn cuk adi eya'ijojoiaptup cuy etupmubararak iboap ekawēn icēmān puye — io'e owebe. — Soat je'bapuk iboap ekawēn tağ. Imēnpuye cūğ ma eywebe eyetabut am iboap ekawēn kay — io'e owebe. ⁶ — Soat kuy oğuğē

— io'e. — Soat ka'ũm pima õn kuy kake. Soat i'ũm puje dak õn pit kake — io'e. — Ka'ũma kake bimaat õn. Soat'ũm pimaat tak õn ma — io'e owebe. — Tideihem ġu idibi otium ibipurukayū be—wuymutaicinapti'a bewiati — io'e. ⁷ — Xipat cīcāat oğum wa'ōkay jījāyū be — io'e. — Õn acā Deusat oğuy cexe ip. Okpotpoyūm ip jeedop — io'e. ⁸ — Wa'ō kay'ũmayū kūyjobit'ũmayū bit daxabog pe ip jeedop iodi jo'iat pe—ikērēat muğēğēap epere'ũmayū—jetabucap o'jepere'iayū dak, kawēn icēmat muwarururun'ukayū dak, warara'acat aokaka'ukayū dak, aoyūxiayū dak, ibukaypacayū dak, deusbaroyū kay itabucayū dak, dapxiyū dak — io'e. — Daxabog pe ip jeedop soat em—enxofre nōm sop pe — io'e. — Deus pe ixeyū xik puje ibo be waram je'ū'ūap je'e cebe ip — io'e.

⁹ Gebuje wara'at oajēm okay Deus ekawēn tojotjot'ukayū'in—7 beayū'in—bacia'a jo'iat kukayū'in—warēmtaksuğat kukayū'in—āmām o'joxik iat kukayū'in.

— Ejot — io'e owebe. — Iwadip oğubapuk ewebe—mēmē buxim oe'ūiat eju jewebumūnat — io'e.

¹⁰ Waram ġuto Deus biōgbuk wağuyda. Deus ekawēn tojotjot'ukat odujuu co'a jeje—um cīcāat'a jeje. Jerusalém ka o'sukamubapuk owebe—ikaisuatka—soat tağ ikaisuatka—Deus xewi ikakop'ibitka.

¹¹ — Deus soat podi ma ja'ōbacaap kuğ — i'e'em ibo ka jojo'ukayū. İkasopsup o'sukadop Deus dipap kuğ.

İkasopsup o'sukadop wita'it'it'a buxim—yadeiboğ cīcāat'a buxim—jaspe'a buxim. Ikaxiriruk tak

o'sukadop cristal'a buxim. **12** Korara osodop ika akokoreren—yobogat—um cīcāat. 12 be osodop ip korara exīntabi. 12 beayū iğō exīntabi wiwi'ukayū osodop—Deus ekawēn tojotjot'ukayū. Israel ipot-poyū butet ibararak osodop xīntabi be 12 beayū butet. **13** Ebapūğ osodop ip pūğ kadi xīntabi. Ebapūğ osodop ip kaxi jēmap kadi. Kaxi'at'acat kadi dak ebapūğ. Kaxi'at'acap joreğat kadi dak ebapūğ ma. Kaxijēmap joreğat kadi dak ebapūğ ma. **14** Ibo ka ekorara o'ğugē ip 12 beat'a jeje wita'a jeje. Ibo'a be mēmē buxim oe'ūiat emumujuju butet ibararak osodop—12 beayū butet.

15 Deus ekawēn tojotjot'ukat imuweğūğūnap'ip kuğ osunuy jebui be—oweju kuy o'jekawēniat. Ouro muğēğē'ip kuğ osunuy. Ibo'ip kuğ osunuy ika muweğün ām, ika exīntabi muweğün ām tak, cekorara muweğün ām tak. **16** Ibo ka soat kadi jeweka'abiweğūğün o'sukadop. Ixe'im Deus ekawēn tojotjot'ukat o'sukamuweğün. Pūğ kadi 2,200 quilometro o'sukadop. Ika'a bicüğkadi ika'a'õxakadiwi dak ibuğün ma o'sukadop. **17** Korara dak o'ğuweğün. 64 metro yabijodekadi osunuy. Ixe'im o'ğuweğün. Pebürū metro osunuy iap o'ğuwēn owebe Deus ekawēn tojotjot'ukat. **18-20** Ibo ka soat tağ ikaisu o'sukadop. Ouro muğēğēka o'sukadop—iwekoykey'ūmat muğēğēka. Ikaxiriruk o'sukadop vidro buxim. Ixe ekorara jaspe'a muğēğē osunuy. Korara o'jomuymuy ip wita'a dağ—12 beat'a dağ. Iğō'a dağ yadeibog cīcāat'a o'yamuymuy ip ya'īcat'a yamudim am. Koam jaspe'a o'yamuy ip. Jaspe'a nomuju safira'a o'yamuy ip. Safira'a nomuju ágata'a o'yamuy

ip. Ágata'a nomuju esmeralda'a o'yamuy ip. Esmeralda'a nomuju sardônio'a o'yamuy ip. Sardônio'a nomuju sárdio'a o'yamuy ip. Sárdio'a nomuju cristólito'a o'yamuy ip. Crisólito'a nomuju berilo'a o'yamuy ip. Berilo'a nomuju topázio'a o'yamuy ip. Topázio'a nomuju crisópraso'a o'yamuy ip. Crisópraso'a nomuju jacinto'a o'yamuy ip. Jacinto'a nomuju amestista'a o'yamuy ip. Ibûrû'a ip o'yamuy ya'ñcat'a 12 beat'a. Idip cícã korara osodop yamuy buje. ²¹ Xíntabi pérola'a muğẽğë osodop 12 be. Pügpügpüg xíntabi püg'a ma imuğẽğë osunuy pérola'a ma. Ika ukpibu ouro muğẽğë osunuy—iağuat. Ixiriruk osunuy vidro buxim.

²² Deus eju kawẽnwẽnap'a dobuxik ꝑu ibo ka be, wuykukukat Deus ibo ka be nuynuy buye. Ixe soat podi ma ya'ñbaca. Mẽmẽ buxim oe'ñiat tak igó ka be nuynuy. Imẽnpuye ya'ñmgu Deus eju kawẽnwẽnap'a. ²³ Kaxi ꝑu igó ka mukabiahama. Kaxiaat tak ka'ñma. Deus jedipam ma ikamukabiahama, mẽmẽ dak. Lâmpada'a bodi ma idip Deus dipap, mẽmẽ dipap tak. ²⁴ Jekukum ip je'e ibo kabia dağ soat ka dağayü. Ibo ka ekabia soat ipi juayü ꝑukabia.

— Deus ocebodi ma ya'ñbuyxiat—mẽmẽ buxim oe'ñiat tak — i je'e ip ijodi bima ya'ñbuyxi osodop'iyayü. — Deus ocebodi ma ya'ñbacaat mẽmẽ buxim oe'ñiat tak — i je'e ip ijodi bima ya'ñca osodop'iyayü.

²⁵ Kabia bun ibo ka exíntabi ikoce. Soat em ma ikoce. Nomudip ꝑu ma ip, kabiok ꝑu buye. Soat em kabia. ²⁶ Ja'ñbuyxiap ip idojot ibo ka be soat ka watwat.

— Ën ocebodi ma a'õbuyxi, mẽmẽ buxim oe'üiat tak — i je'e ip Deus pe. — Ën ocebodi ma a'õbacaat — i dak je'e ip cebe.

Soat jebubut ip idojot teibogat. Soat je'gũm ip Deus pe, mẽmẽ buxim oe'üiat pe dak. ²⁷ Soat tag iisu'ümat pit jeõm ãu ibo ka be. Wuysüsügat muğẽğë'ukat tak ka'ûma ma. Napapa'ukat tak ka'ûma ma. Mẽmẽ buxim oe'üiat pubutup pe ibutet pararakayü acã jeõm—soat em itait jeedop ip Deus xe iatup pe ibutet pararakayü acã.

22

¹ Wuymutaicinapti dak o'timubapuk owebe Deus ekawẽn tojotjot'ukat. Tixiriruk o'tinuy cristal buxim. Deus abikbikap pewi dijemjêm, mẽmẽ buxim oe'üiat abikbikap pewi dak. ² Ixedijediekukum ika ukpibu dag. Wuymutaicinap'ip opop tiwãbu dag, jodiwina'budaku. 12 em püg koato be ya'a'e nuynuy. Soat kaxi ya'a'e nuynuy. Iboyüdup soat ka dağayü mu'ada'adaaptup. ³ Deus xe ikérëat pit opop ãu ibo ka be—püg tak ka'ûma.

Deus abikbikap jeedop ibo ka be, mẽmẽ buxim oe'üiat abikbikap tak. Cebeam kapikpik'ukayü soat em je'e cebe: — Ën soat podi ma xipat — i.

⁴ Mẽmẽ buxim oe'üiat topajo ip. Ixe butet je'e ibararak topa'a be ip. ⁵ Kabiok ãu je'e ibo ka be. Lamparina'a kuğ ãu dak jeedop ip ibo ka watwat. Kaxie dak ka'ûma ma. Wuykukukat Deus ma ibo ka watwat mukabiahä'ukan jeenuy. Ixe eju adeayü kukukayüm jeedop ip soat em.

⁶⁻⁷ Gebuje Deus ekawẽn tojotjot'ukat o'jekawẽn oweju.

— “Gaxīn ma ġuto waram oajēm,” i'e'em Jesus — io'e owebe. — Iboap ekawēn pit icēmān — io'e. — Xipat ewebe etabut am iboap ekawēn kay — io'e. — Deus jekawēn muwēnuwēn'ukayū mutaybitbin apēn ġuyjom je'bapuk iam — io'e owebe. — Ixe juk jekawēn tojotjot'ukat o'ġudot emutaybit am apēn ġaxīn ma je'bapuk iam — io'e. — Icokcok jeedop ip iju dup peat ekawēn kay kūyjobicayū dak — io'e.

8 Ón Joāo. Ón ma juk soat iboap ojojojo. Soat iboap oya'ījojo. Soat co epere buje, ocēğ'aecōğcōğ pin cuk Deus ekawēn tojotjot'ukat wap—soat cuk adi iboap o'ġubapuk owebe iat wap. “Ēn xipat cīcā” i'e am cebe ocēğ'aecōğcōğ.

9 — Owap pit cuy ecēğ'aecōğcōğ ġu! — i bit o'e owebe. — Ón tak ebure ma, wuykitpitpiyū bure dak — io'e. — Deus ekawēn muwēnuwēn òn eybuxim — io'e. — Pūğ tağ ma wuyju kūyjobit ijudup peat ekawēn kay — io'e owebe. — Deus wap acā ecēğ'aecōğcōğ “Ēn xipat cīcā” i'e am cebe — io'e.

10 — Gaxīn ma soat je'bapuk ijudup peat ekawēn tağ ma — io'e. — Imēnpuye ebu'um ġu juy eġuy apēn ġuyjom je'bapuk iap muwēn ām itaybit'ūmayū be — io'e. **11** — Apēn ip jekukum ġasū iap puxim jeeku ip ipi juayū. Ikērēat mujurūğrūğ ma jeedop ip ikērēat mujurūğrūğ'ukayū. Ikērēat kay acā jeedop ip ġebum ikērēat kay ġebumayū. Xipacat muğēğēm pit jeedop ip xipacat muğēğē'ukayū. Soat tağ iisu jeedop ip soat tağ iisuayū — io'e owebe.

12 — “Eya'ōpicūğcūğ cuy epesop,” i'e'em Jesus. “Gaxīn ma ġuto oajēm,” i'e'em. “Wetaybit cīcā eyekukuam,” i'e'em. “Apēn ipi dağ pima juk adi oekuku ip iaptei òn ma oteida soat pe ipi juayū be,”

i'e'em Jesus. "Xipacat oğūm xipacayū be," i'e'em. "Ipiat pit osupi'ajoat xipat'ūmayū be," i'e'em Jesus – io'e owebe. ¹³ – Soat ka'ūm pima ñn kuy kake. Soat i'ūm puje dak ñn pit kake," i'e'em Jesus – io'e. – Ka'ūma kake bimaat ñn. Soat'ūm pimaat tak ñn ma. Koapat ñn. Kanomūmat tak ñn ma," i'e'em Jesus – io'e.

¹⁴ Icokcok jeedop ip jesay iwuywuyat kukayū—iisuat kukayū.

– Eyesay iisuat pima, "Eymutaicinap'a epeya'o juy. Ya'o pi ġu eywebe," i je'e Deus eywebe. "Epeōm cuy okay ikaboğatka exīntabi dāgwi," i je'e eywebe. ¹⁵ Wūy ma ikaboğatka wi jeedop ip ikērēat muğēğēap epere'ūmayū bit, ibukaypacayū dak, ikērēat muğēğē'ukayū dak, wara'acat o'yaoka'ibiyū dak, deusbaroyū kay itabucayū dak, napapa'ukayū dak, warara'acat muğuykukuku'ukayū dak – io'e.

¹⁶ – Jesus ñn – i'e'em. – Ñn cuk wekawēn tojotjot'ukat oğudot eymukūyjo am apēn ġuyjom je'bapuk iam – i'e'em. – Okay itabucayū mukūyjo am oğudot – i'e'em. – Ipi kukat Davi naxeğebit ñn – i'e'em. – Kasopta buxim ñn—tasopata buxim—kabiada buxim – i'e'em Jesus.

¹⁷ – Ejot cuy! – i'e'em Deus biōgbuk, iwadip tak.

– Ejot cuy! – i juy je'e ip ijop ekawēntup coco'ukayū dak.

Ibipurukat cuy jeedot. Tikõn pinayū wuymutaicinapti idikõn. Tidei'ūma idikõn ip.

¹⁸ João ñn. Ijoptup ekawēn coco'ukayū oyawē ġasū. Kaypatpan ġu ñn e'em. Icēmān ñn e'em. Apēn

Deus warẽmtaksuãpi supi'ajoat kũyjobit'ũmayã be iap ibararak opop ijudup pe.

— Eyabewiat ekawẽn iboap ekawẽn muacokcoã pima, Deus imẽn ma ipiat supi'ajoat eywebe — i ãn e'em eywebe.

¹⁹ Ijudup ekawẽn'in imuwẽn pu'u bima bit ya'opi je'e eywebe wuymutaicinap'a. Epeõm ãgu ikaisutka be—Deus ka be. Apẽn ibo ka ikadip cĩcã iap ibararak opop ijudup pe.

²⁰ — Gaxĩn ma ãguto oajẽm waram — i'e'em soat iboap o'ãguwẽniat. — Oajẽm ma — i'e'em ixe—Jesus e'em.

— Imẽn cuy jajẽm — i ãn tak e'em.

— Ejot cuy! — i ãn e'em wuykukukat Jesus pe.

²¹ — Jesus, xipan cuy soat ebekitkiyã ejukuk — i ãn e'em wuykukukat Jesus pe.

Ibãrã ma.

**Deus ekawẽntup Kawẽn iisuat ekawẽn
New Testament in Mundurukú (BR:myu:Mundurukú)**
copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mundurukú

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mundurukú [myu], Brazil

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mundurukú

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
82289dff-6b79-5335-974c-563b93a888ae